

Mándy Gábor

Istenes és istentelen

versek
novellák
töprengések

Mándy Gábor

Istenes
és
istentelen

Versek, novellák, töprengések

ISBN 978-615-81480-3-0

Spirál füzetek 9.

Készült a 4SIDECOPY nyomdában

Küszködés Istennel

Merthogy egész életemben küszködöm Vele. Na jó, ez nem igazi küzdelem, hiszen nem vagyunk egy súlycsoportban. De ha segítségre van szükségem, mégis csak jó lenne tudni, hogy létezik-e az, akitől a segítséget várom. Ebben a kötetben azokat az írásaimat gyűjtöttem egybe, amelyek ezzel a küszködéssel függnek össze. Isten és a hit a költészetem egyik állandó témája (a szerelem és a halál mellett). És erről írok novellákat, színpadi jeleneteket, és gyakran erről is töprengök.

Igazából én már nem hiszek semmilyen földönkívüli hatalomban, de a világban annyi rejtély van, és mi, emberek, beleértve a tudósokat is, olyan keveset tudunk még mindig belőle, hogy botor dolog lenne eleve elutasítani egy isteni entitás létezésének lehetőségét.

Az ember elméje korlátozott. Hogy csak a leginkább magától értetődő példát említsem: nem tudjuk elképzelni sem azt, hogy a világ véges (mert akkor hol van a vége, ahonnan már nem világ), de azt sem, hogy végtelen (mert akármilyen távolra is ellátunk benne, nem folyhat szét a messzi távolban).

Ugyanez érvényes az időre. Azt még csak fel tudnánk fogni, hogy mindig lesz idő, minden perchez hozzá adható még egy perc, de hogy

egyszer egyáltalán nem létezett, az elképzelhetetlen. A Nagy Ősrobbanás hívei ugyan kijelölték a ma ismert (ismerni vélt) Univerzum létében egy pontot, amikor a végletekig sűrű anyag felrobbant és növekedni kezdett, de mivel az idő is csak egy koordináta a számunkra, nem tudjuk elképzelni, hogy mi volt az ősrobbanás előtt egy perccel.

Ezeket a rejtélyeket persze egy isten feltételezése sem oldja meg, hiszen Isten lehet ugyan örökkévaló, de semmiképp sem létezhet öröktől fogva. Mindennek van előzménye és következménye. (Arról nem is beszélve, hogy ha Istent egy bölcs, szakállas öregnek ábrázoljuk, akkor ugyan mikor és mitől öregedett meg?)

Szóval az ember – ha tisztességes és logikusan gondolkodik – nem találhat választ ezekre a kérdésekre. Nekem az az álláspontom, hogy Isten igenis létezik. De csak bennünk. Az emberiség közös hitvilágában. És amilyen a társadalom, olyan az istene is. Nem véletlen, hogy a görögöknél Zeusz csak egyike az isteneknek (még ha első is az egyenlők között), és hogy a zsarnoki rendszerek szeretik a főistent (vagy később már az egyetlen istent) kiemelni és vele tartani szoros kapcsolatot. Mert ők csakis az egyetlen és mindenható Isten által felkent uralkodók lehetnek.

Egyelőre annak van istene, aki hisz benne (és őt talán még segíti is), de nem kizárt (és én remélem is), hogy egyszer majd általános lesz

az a felfogás, hogy Isten nincs, csak mi léte-zünk, és így a döntéseinket, a tévedéseinket sem háríthatjuk másra, egy mindenható lény által kiszabott büntetésre. Mégis, Isten nélkül még jó ideig nem tudunk meglenni. Valahogy hozzá tartozik a gondolatvilágunkhoz. És amennyire jó lenne, ha megnyernénk a lottón a főnyereményt, ugyanúgy jó lenne, ha lenne valaki, aki a bajban megsegít.

Az sem lehetetlen, hogy Isten helyett egy Istennőnk van (csak a fordítási nehézségek miatt vált hímneművé). Hiszen a világban annyi az óvni, táplálni, nevelni való, hogy egy olyan férfi Istennel nem sokra megyünk, aki épít, fúr-farag, barkácsol, feltalál – először gyermekjátékot, aztán gépet, végül ágyút és bombát. Nem is beszélve azokról a szörnyű büntetésekről, amelyeket ennek az Örökkévalónak a nyakába varrunk (az első emberpár csapdába csalásától az özönvízen át az egyiptomi tíz csapásig).

Hát, majd meglátjuk.

Mottó:

Van-e Isten?
Ezt ember meg nem mondhatja.
Csak Isten.
Ha van.

VERSEK

Nagy Ősrobbanás

Ezzel a bummal kezdődött a világ.
S azóta tágul, meg nem állt.
Ha vannak itt-ott értelmes lények,
azok is mind messzebbre kerülnek.
Mint ahogy egy léggömb felfúvódik,
a Világegyetem úgy nagyobbodik.
A törmelék csillagokká összeállt,
ezekből lettek a galaktikák.
De ők is távolodnak tovább.

És a robbanás epicentrumában,
egymagában,
a kiüresedett sötétben,
ott kuksol a megriadt Isten.

Bivalyok Istene

(példázat)

Dübörög a föld! A kafferbivalyok
megéreztek már az oroszlánszagot.
Feszül az izom, futnak, csak futnak.
Jaj, bizony, jaj a lemaradóknak!

Száll a sok ima, száll fel az égbe:
„csak most segíts meg, Bivalyok Istene!”
Egy elesik. A többi hálát rebeg:
„hogy megóvtál, Uram, köszönöm neked!”

Megnyugszik a csorda. Legelnek békésen.
Azon töpregenek, hogy lám, mégis van Isten.
Meghallja imánkat, segít minden bajon.
Egy kafferbivaly sincs, aki ellentmondjon.

Pokol

A Pokol kapuján a felirat:

„Hagyj fel minden reménnyel
(ha még maradt).

Már nincsen hely, ahová visszatérnél.

Ki itt belépsz, már mindenből kiléptél.

A Pokol: kín.

Ezt jól fejedbe vésd.

De beszámítjuk
földi szenvedésed.”

Válasz Istentől

Istennek küldtem egy levelet,
de mert sokáig nem felelt,
azt hittem, nem kapta meg.
Akartam tudni, mit tegyek,
hogy ne pusztuljon el a világ.
Most megjött a válasz, a várva várt.
De a szívem nem lett könnyebb.
Válasza egy szóból állt:
MINDEGY.

Mindegy, én küszködöm tovább.

Húsz perc apokalipszis

Csöndes eső után feltámadt a szél.
Mint mikor egy óriás felébred.
Fákat tépett ki,
virágokat taposott szét,
leszaggatta a villanyvezetéket.

Húsz percig tartott a tombolása.
Most jó idő – és döbbsz csönd van.
Előzetes: ez vár majd a világra,
de nagyban.

Hideglelést hoz rám a Biblia.
Közelednek a „végső napok”.
Az Apokalipszis négy lova
már türelmetlenül topog!

Teremtő ima

Amíg meg nem hal az ember,
addig mindig csak remél.
Jó lenne egy erős barát,
ki a bajtól megkímél.
Istenem! Én tudom, hogy nem vagy.
De ... legyél!

Féreglyuk

Kopogtatom a falakat,
a titkos átjárót keresem.
Mert nem lehet, az nem lehet,
hogy csak ez az egy világ legyen.
Erre pazarolt volna hat napot
a mindenható Isten?
Ez lenne az a Föld, ahol
virágba borult az Éden?
Kikérdezem a csillagászokat,
bújom a tudós könyveket.
Mert nem lehet, az nem lehet,
hogy bár sehol sem találjuk,
ne létezzen egy féreglyuk
(ahogy a sci-fi írók nevezik ezt),
mely egy másik, jobb világba vezet.
Hogy hol lehet, azt nem tudom.
Semmi nyom, még semmi nyom.

Krisztusi póz

Széttárom két karom,
mint Krisztus a kereszten.
De szögek nélkül nincs fájdalom.
Póz ez, akárhogy igyekszem.
S mennyivel könnyebb utánozni
a testtartást és a szavakat,
mint Krisztussá válni,
és görnyedni a kereszt alatt!
Persze nekem is van keresztem,
de komfortos, hordozható.
Elteszem, mikor eleget szenvedtem,
s előveszem, ha túl jó.

Hiszek Krisztusban, de hogy helyét
az Úr jobbján foglalná el, nem hiszem.
Krisztus élt, tanított, remélt.
De honnan veszitek, hogy van Isten?
Bizony, szép lenne, ha lenne,
és mi is Hozzá kerülnénk.
De akkor az egésznek lenne értelme.

Nincs nekünk olyan szerencsénk.

Kártya

Egész életünk egy kártyajátszma.
s ritkán teszel szert adu-ászra.
A nyereséged mindig kevés,
s a végén mindened odavész.
Isten az ellenfél. S úgy látszik:
cinkelt lapokkal játszik.
Partiról partira fogy az élet.
Ismerd el: nincs esélyed.

(Másképpen)

Kártyázom a Halállal.
Ha ő nyer, akkor elvisz.
Ha én nyerek,
Akkor játszunk még egy partit.

Ha Isten létezik

Ha Isten létezik,
léte korántsem
éteri.

Ha Isten létezik,
benne ül a világban.
S élvezi.

A pártmunkás imája

Uram, vétkeztem ellened,
sokszor megtagadtam a neved.
Azt mondtam, nem is létezel,
csak a papok hitetnek el.
Hittem a hitetlenségben.
Mégis fogadj be engem!
Most, hogy a halálomon vagyok,
másképp fest sok dolog.
Alattam letört minden ág.
Hátha mégis van mennyország.
Biztos ott van a kommunizmus.
Én sosem voltam dogmatikus.

Menny és pokol

Engem terhelnek bűnök,
de a feleségem egy szent.
Lehet, hogy a pokolba kerülök,
míg ő bebocsájtást nyer fent?

Talán mégsem lesz nagy vész.
Megmozgatok minden követ.
A túlvilágon is lehet
családegyesítés.

Csalfa asszony panasza

Eltűnődöm ezen a mennyben:
amikor megcsaltam a férjem,
azt akartam, hogy öljön értem.
De nem úgy gondoltam, hogy engem.

Jócselekedetek

Elsorolom jócselekedeteimet.
Szent Péter szól: ez nem ér.
Mindezt jókedvedben tetted,
egyáltalán nem szenvedtél.
Nekem szimpatikus vagy,
de nem engedhetlek be. Menj!
Nem élvhajhászoknak
van kitalálva a menny.

Noé bárkája

Szólt Noénak az Isten,
újabb bárkát építsen.

„Egy második özönvíz jön majd,
de megóvok minden állatfajt.

Gyűjts mindegyikből tüstént
egy hímet és egy nőtényt.

Negyven napig zuhog az eső,
nem maradhat túlélő.

A bárka majd elúszik a vízzel,
de te ne szállj fel!”

Adj, Uram...

Adj, Uram, hogy én is adhassak!
Ha a szegényeken segíték, a szívem örül.
De mondd: Te, ki mindenek ura vagy,
Nem segíthetnéd őket közvetlenül?

Hogy egymást letapossák, Te hagytad.
Én az embereket egy szintre emelném.
Nem lenne szegény, és nem lenne gazdag.
De hát Te vagy mindenható, nem én.

Durvábban:

Ha én Isten lennék...

Ha én Isten lennék,
nem igényelném, hogy imádjanak,
nem követelnék meg áldozatokat,
nem túrném, hogy az igét
papok közvetítsék,
s hogy ezen meghízzanak.
Ha én Isten lennék,
mindenkiben benne lennék,
s a bűntett előtt még
lefognám a bűnösök kezét.
Az lenne a céloom,
hogy mindenki jóllakjon,
s élhessen békében, nyugalomban.
De hát ez lehetetlen.
Miként a földön, azonképp a mennyben,
kontraszelekció van,
s abból lesz Isten,
aki erre alkalmatlan.

Agyunk rétegei

Az ember képes a költészetre,
meg tud tervezni palotákat,
gyönyörű képeket fest az ecsetje,
hangszereiből zene árad,
képes a könyörületességre,
nemes ügyekért kész a halálra.
Tudós könyveit bújja egyre,
hogyan léte értelmét megtalálja.
Ez agyunk felső rétegében történik,
amely friss még, alig pár ezer éves.
De vannak régebbi rétegek is,
alárendelve ennek a felsőnek.
És amint lazul a szorítása,
az alsóbb rétegekkel többé nem bír.
Ha háború van, vagy katasztrófa,
előrohan a krokodil.
És véres harc dúl centiméterekért,
hüllő agyunk meg nem hátrál.
Harcolsz, és nem tudod, miért,
elfelejtetted, hogy ember voltál.
Kegyetlen leszel, vérszomjas, vad,
nem győz le szó – csak egy másik hüllő.
Néha eltelik egy évszázad,
míg összeszeded magad,
és újra ember leszel, Istenhez illő.

Ige

A versengés, a bosszúvágy
tüzében elhamvadt a világ.
A városokat ezernyi bomba
döntötte romba.
Földrengés, fülsiketítő zaj –
egy erőszakos faj
így ért szánalmas véget.
Aztán újra csend lett.

Rejtekhelyeikről előbújtak
a vakondok, giliszták, bogarak.
Íme,
beigazolódott az ige:
„Boldogok a szelídek,
mert ők öröklik a Földet.”

Példázat

Az orrszarvúnak csak egy mozdulat
letaposni a levelet.

De ha egy kis szellő támad,
megváltozik a helyzet.

A levél ott libeg az orra előtt,
s ő csak nézi, irigykedve.

Kihasználni egy nálunk nagyobb erőt:
ez az esélytelenek egyetlen esélye.

Angyalhaj

Anya és én együtt díszítettük a fát,
mikor közeledett a Szenteste.
Feltettük a szaloncukrot, gyertyát, angyalt,
és angyalhajat terítettünk rá körbe.

Mikor a Karácsony közeledik,
visszagondolok erre.
Ő már nincs, s karácsonyfa sincs
az ünnepre.

A minap pakolgattam a holmijait,
és könny szökött a szemembe.
Kedvenc kardigánja szövetén
megcsillant egy hajsza ezüstje.

Tele lett a szívem hiánnyal.
Ó jaj, ó jaj,
már ez is angyalhaj...

Év végi számvetés

Rossz évem volt: szeretteim haltak,
vagy kórházban néztek szemébe a bajnak.
De aztán kezdett jobb lenni minden,
a béklyóimat sorra elvesztettem.
Nincs már feleség, ki nyúzzon,
és nincs több hamis barátom.
Könnyű lettem, repülhetnék már bátran.
De hol a szárnyam, hol a szárnyam?

Előzetes

Ma reggel az utcán
hirtelen rosszul lettem.
De magamhoz tértem néhány perc után.
Rossz filmet fűzött be Isten.
Azaz hogy a film maga jó volt,
de ez az epizód
nem ma volt esedékes.
Mondjuk, ez volt az előzetes.
Majd bemutatják, a megfelelő időben.

Létkérdések

Vajon én álmodom-e a világot?
Ahhoz túl komplikált.
Talán a világ álmodik engem?
Ahhoz túl jelentéktelen vagyok.
Van a világ, és benne én?
Vagyok én, és bennem a világ?
A kérdéseim értelmetlenek.
Ha valamelyikünk elpusztul,
már úgysem fog érdekelni ez az egész.

Krisztusok

Krisztus-szobrok a temetőben.
Szelíden nézik egymást.
Nem tudják, melyikük az igazi,
de ezt nem is tartják lényegesnek.
Időnként rájuk száll egy galamb.
A szentlélek.
Az egyetlen eleven a holtak közt.

Levél Istenhez, a 68. születésnapomon

Hatvannyolc év nyomja vállam,
amit tudtam, megcsináltam,
és most Hozzád fohászkodnék:
ne szólíts el, hadd éljek még.
Sok a munka, nehéz, kemény.
Ki csinálja meg, ha nem én?
Az ember – sok rá a tanú –
tényleg „isa, por és homou”,
de a munka folytatódjon,
ne kelljen most abbahagynom!
Vagy ha mégis el kell mennem,
maradjon egy részem itt lenn:
esőcseppben, nádban, sásban,
egy szerelmes sóhajtásban.

Morzsa

Mint süteményes zacskóban a morzsa,
amit a fogyasztó simán kidob,
olyanok vagyunk: az idő salakja.
Már elmentek mind a nagyok.

Isten, engem adj a madaraknak!
Számukra még hasznos lehetek.
Ami látszatra csak piszok, az
csemege a kis begyeknek.

Nem mindegy, mi az ember sorsa,
újjászületés-e, vagy halál.
A zacskóból földre szórt morzsa
a madarakkal égbe száll.

Áldjuk az Istent

Áldjuk az Istent, hogy túléltek
ezt a nem könnyű esztendőt,
s féljük az Istent, hogy ne legyen
a következő sem sokkal rosszabb.
Ne legyen árvíz, sem földrengés,
ne törjön ki a háború,
ne fázzunk és ne éhezzünk,
és jövő ilyenkor is mondhassuk:
„áldjuk az Istent, hogy túléltek”.

Mennyei üzenet

Álmomban megjelent egy sor.
Istentől lehetett üzenet,
hogy verset írjak belőle.
Attól tartok, tévedett.
Mért nem egy jobb költőnek küldte?
Én csak kezdetlegesen verselek.

Húsvét

Siratjuk, mert megölték,
s örülünk, mert feltámadt.
Örök szimbóluma lett
e felemás világnak.

Anyja szülte, bár isteni
volt a fogantatása.
Élt, bölcs volt, elhivatott,
így került a keresztfára.

Most a mennyből néz le ránk,
és tervezi, hogy visszatér.
Addig ennyi a vigaszunk:
úrvacsora – bor és kenyér.

Nem vagyok Istennek fia.
Egyszerűen csak meghalok.
Vajon kik várnak odaát,
ördögök-e, vagy angyalok?

Karácsony előtti naplójegyzet

Gyemekkacaj, csillogó szemek.
Én is velük együtt nevetek.
Plüss állatok, építőkockák.
Egy szatyorban éppen most hozták.
Két doboz nyalóka anonim donortól.
Adunk hozzá kekszet, egy másik dobozból.
Egy kis csizmácskának keressük a párját,
a takarót, cipőt sok családban várják.
Van itt futószalag, s mindenféle szerszám,
készül a sok csomag, naponta ezerszám.
Mindig is ilyen munkára vágytam.
Törpe vagyok a Mikulásgyárban.

(Városliget, 2015)

Tudjuk a jót

Tudjuk a jót, értjük a jót,
de nem áll rá a kezünk.
Tudjuk a jót, hisszük a jót,
mégis vétkezünk.

Az önzés csak az egyik ok,
a másik, hogy nem látjuk előre,
hebehurgya döntéseinknek
mi lesz a vége.

Uram, mi végre van az ember,
ha tévútra fut az értelem?
És mi végre teremtettél engem,
ha nem hallgat rám senki sem?

Harmónia

Nem a zenész vagyok,
csak a hangszer.
Maguktól szólnak a dalok,
játszani sem kell.

Azaz valaki játszik rajtam,
olyan dalt is, amit nem akartam.
A melódia ereszkedő,
ahogy múlik az idő.

A zene most szólal meg utoljára,
majd lassan elhalkul,
ahogy belesimul
a csend harmóniájába.

Karácsony

Nincs fám, csak gallyam.
Ezen az estén
magam maradtam.

Gyűjtöm a gyertyát.
Talán az Isten
ideáig ellát.

Látja, hogy várom.
S a fény megcsillan
egy angyalszárnyon.

Világvége

Azt mondják, december 21-én
vége lesz a világnak.
Már megint?!

A világ egy ideje mást sem csinál, csak véget ér.
Először elvesztettük a jövőt.
Már nem tudunk hinni benne.
Aztán elveszítettük a múltat.
Nem emlékszünk, mi is történt,
és nem tudjuk, miért.
Hát most majd elveszítjük a jelent is.
Ami van, egyre kevésbé valóságos.
De ne búsuljatok.
A világ, ahogy megismertük, eltűnik,
de lesz helyette egy másik.

Viszlát abban a másik világban!

Mese

Egyszer voltam, hol nem voltam.
Az életem töredezett.
Eddig túléltem a múltam,
s az utam ide vezetett:
kerek erdő közepébe.
Botorkálok, kicsit félve.

Nem láttam mézeskalács-házat,
sem gonosz vasorrú bábát,
táltos csikók sem rohángáltak,
de valamit láttam odaát.
Túl az Óperencián,
láttam valamit, az ám.

Láttam egy másik világot.
Mindent beragyogott a fény.
Olyan szépet senki se látott
(legfeljebb álmomban én).
Ez segít meg minden bajban.
S boldogan élek, ha meg nem haltam.

Porhó

Finoman szállingóz, lerakódik,
nem látod, előtte mi is volt itt.
Kiegyenlítődik a szintkülönbség,
egyforma lesz magasság s mélység.
Egyforma lesz hadvezér s katona,
kisimul sírása, mosolya.

A port széjjelfújja egy fürgeteg,
s magukkal visznek a porszemek.
A hó elolvad, felszállsz, vár az ég,
hogy itt jártál, nincs bizonyíték.
Ha ezt a verset meg nem írom,
utánam sem marad semmi nyom.

Rajzolat

Szőrszálaidat borzolja a szél.
Köztük kecses rés.
Finom a rajzolat, tiszta az él,
ilyet csak egy isteni kés
vés.

(Látod, ez itt a fő dolog:
ha a szépséged rám ragyog,
akkor is Istenre gondolok.)

Előre elrendeltség

Uram, mikor verset írok,
Te vezeted a kezem.
Te adod az ihletet,
én csak megszövegezem.
Ha viccet mondok, a poént
már jó előre tudod.
És ha néha vétkezem,
azt is Te akarod.
Aztán persze megbánom,
a sugallatod megsegít.
De mondd, Neked ez az egész
nem unalmas egy kicsit?

Sorról sorra

Az életem olyan, mint egy vers.
Sorról sorra íródik.
Időnként valamit áthúznak,
de alatta látszik az eredeti.
Vajon melyik változat a jobb?
És ki írja ezt a verset?
Én? Vagy az Isten?
Ha az utóbbi, akkor remélem,
tetszik neki.
És hogy még sokáig
nem fogy el a papír.

(Dalszövegek)

A dalaim linkje a honlapomon:

<http://www.geocities.ws/mandygabor/zenelinkek.htm>

A férj imája

Az asszonyok nyelvétől
ments meg, Uram, engem!
Az asszonyom nyelve öl,
már szétreped a fejem.
Én mindig jó voltam,
s a mennyben lenne helyem.
De addig, mondd, Uram,
mért kell a pokolban szenvednem?

Uram, csekély az óhajom,
de elmondom, ha már belekezdtem.
Hogy meghaljon, azt nem akarom,
de add, hogy néha berekedjen!
Add, hogy néha berekedjen!

Az aranyos feleség

A feleségem aranyos,
a feleségem egy tündér.
Nálam jobbat érdemelne –
ez a közvélemény.
De otthon mindig veszekszik,
velem igen kemény.
Uram, ha ő a mennybe megy,
hadd jussak pokolra én!

Rájöttem, hogy mi lehet
e kettős élet titka.
Amikor máshoz aranyos,
a rosszat elfojtja.
Felgyűlik benne a rossz,
nem bírja a gyomra.
Az aranyosságot
kipiheni odahaza.

Fordítva sokkal jobb lenne,
a házasságunk rendbe jönne:
ha velem lenne kedves,
s a világgal veszne össze.
Uram, segíts! De ha nem megy,
egy kérésem lenne még:
hadd legyen ő a férj,
és én az aranyos feleség!

Kis Karácsony

Kis Karácsony, nagy Karácsony.
Ki lopta el a kalácsom?
Vagy talán meg sem sütötték?
Pedig éhes vagyok már rég.
Bizony nagyon éhes vagyok,
de eddig csak morzsa jutott.
Sose lesz a hasa tele,
akinek üres a zsebe.
Korgó gyomorral dúdoló:
kis Karácsony, kis Karácsony.

...

Kis Karácsony,
nincs kalácsom,
de ha látom,
megkívánom.
Arra vágyom,
arra vágyom:
egy jó asszony
megkínáljon.
De ez álom,
én kivárom.
Majd a nyáron
lesz kalácsom.
A barátom
megkínálom.
Az egész világot megkínálom!

Elutazom

Elutazom, már csomagolok.
Barátok várnak, s a rokonok.
Előre mentek, s üzentek nekem:
készen van a helyem.

Szabadság vár a túloldalon,
ha a határon átutazom.
A búcsúzás egy kicsit fáj,
de több gond nem lesz már.

Refr.:
Vár egy gyönyörű ország,
vár a nyugalom,
életem minden fáradságát
kialudhatom.

Ott senki se gyűlöl,
ott senki se öl,
szabadulok a börtönömből,
föl, csak föl, csak föl!

Akit szerettem, s aki szeretett,
azokkal újra együtt lehetek.
Tisztázunk minden félreértést,
lesz rá időnk elég.

Könnyű a batyu, keveset viszek,
emlékeket, csak emlékeket.
Szemhéjam mögé minden belefér,
a többi semmit sem ér.

Refr.

Vár egy gyönyörű ország ...

Sírások

A sírások is emberek,
esznek, ha megéheznek.
A hulla és a hullaszag
nem veszi el az étvágyat.
De evés előtt moss kezet!

Sok mindennel így van ez.
Ha finnyás vagy, ráfizetsz.
Az úton sok mocskot látsz,
mégis menni kell tovább.
De néha hunyd be a szemed!

Más vagy kívül, mint belül,
viselkedj csak emberül!
Beszennyezheted magad,
mégsem fenyeget kárhozat.
A válladon angyal ül.
Válladon egy angyal ül...

Üzemzavar

Egyszer csak felült a halott,
és csodálkozva szétnézett:
„Hol vagyok most, hol vagyok?
Ebből semmit sem értek.
Gondoltam, pokolra jutok,
és főznek majd egy üstben,
de itt nincsenek ördögök, se angyalok,
hát nem lehetek a mennyben sem.
Nem pokol és nem mennyország,
itt valami hézag van.
Mitől másvilág a másvilág,
ha minden ugyanolyan?”

Így beszélt magában a halott,
hogy múlassa az időt.
De aztán visszahanyatlott,
s minden rendbe jött.

A holtak dolga, hogy haljanak,
s az élőknek kellene élni,
de a rendszer olykor elakad,
és a szerepeket felcseréli.
Ha néha te sem érted,
hogy ez már a halál, vagy még az élet,
ne aggódj, várj egy kicsit,
s a probléma magától megszűnik.

A végén minden rendben lesz,
az üzemzavar időleges.
A végén minden rendben lesz,
az üzemzavar időleges.

NOVELLÁK

A világ teremtése

Az Úr egyetlen nap alatt megteremtette a világot, de látta, hogy nem jó, lerombolta. Nekiveselkedett megint.

Két nap alatt megteremtett egy másik világot, de látta, hogy nem jó, lerombolta. Nekiveselkedett megint.

Három nap alatt egy harmadik világot teremtett, de látta, hogy nem jó, lerombolta azt is. Nekiveselkedett megint.

A negyedik világot hat nap alatt teremtette meg. Leült, alaposan megnézte, megtörölte verejtékes homlokát, és szomorúan így szólt: „Na, ez már ilyen marad...!”

A teremtés hatodik napja

A világosság, a vizek, a szárazföld és a növények, valamint az ég létrehozása után az Úr az ötödik napon a maguktól mozgó élőlényekkel kezdett foglalkozni. Megteremtette a halakat és a madarakat.

A hatodik nap reggelén tovább dolgozott, ekkor jöttek létre a kétéltűek, a rovarok, az emlősök és jó pár fura teremtmény, ami csak az eszébe jutott.

Kora délutánra ezzel is végzett, de úgy találta, hogy mindez túl unalmas, ezért önmaga szórakoztatására olyan állatokat és növényeket is megalkotott, amelyek a legagyafúrta módon teszik tönkre a többiek életét. Megteremtette a kakukkot, amelyik más fészkébe helyezi a tojásait, az ott lévő tojásokat pedig kilöki. Kitalált egy darázsajt, a gyilkosfűrészt, amely a káposztalepke hernyóba rakja a petéit, és a darázslárvák elevenen zabálják fel a gazdaállatot, továbbá az imádkozó sáskát, amelyiknek a nősténye felfalja a hímét, miután megtermékenyült. A lazacot úgy tervezte meg, hogy ár ellen ússzon, és közben medvék tápláléka legyen. A növényevő állatok ellentétéként létrehozta a hűsevő virágokat. Kigondolta azokat az emlősöket, amelyek tudnak repülni, és azokat a madarakat, amelyek nem tudnak. Kigondolta a tiszavirágot, amely lepkéként

csak egyetlen napig él. Az Úr rendkívüli módon kiélte és élvezte saját kreativitását. Egyre furcsább ötletei támadtak, és látta, hogy így sokáig szórakozhat majd, figyelve a teremtményei élet-halál küzdelmeit.

De estefelé eszébe jutott, hogy öreg korában már kevesebb ereje lesz, és ezt a sok abszurd élőlényt a végén valahogy el kellene takarítani a Földről. Valami olyat is létre akart ezért hozni, amely örök háborúskodásban nemcsak a saját fajtát irtja ki, hanem az egész élővilágot.

És akkor megteremtette az embert.

A hetedik napon hátra dőlt, bekapcsolta a tévét, és azóta bennünket néz.

Ádám és Éva

A hatodik nap alkonyán az Úr megteremtette Ádámot, de mivel kezdett lejárni a munkaidő és a nyersanyag is elfogyott, ezzel be is fejezte. Később azonban, ahogy látta az állatokat előtte tisztelegve elvonulni, meggondolta magát. Odafordult Ádámhoz:

– Fiam, nem érzed magad egy kicsit magányosnak?

– Egyáltalán nem. Miért kérdezed?

– Biztosan nagyon egyedül vagy.

– Nem, nem, egyáltalán nem érzem magam egyedül.

– De hát nincsen párod.

– Na és? Magamban is nagyon jól elvagyok. Nekem nem kell pár.

– De kell!

– De nem!

– De!

– Nem!

Az Úr összeráncolta a homlokát. Ilyenkor tűzhányószaga volt.

– Velem ne vitatkozz!

– Jól van, legyen meg a te akaratod.

– Na azért!

– De miből teremtesz nekem párt? Nincs is anyagod hozzá.

– Ne aggódj! Belőled.
– Belőlem?! Én már meg vagyok teremtve.
– Majd kivesszem az egyik oldalbordádat.
– De fájni fog!
– Nem fog fájni. Altatással csinálom.
– De csúnya leszek!
– Az lehet. De akit teremték neked, az helyetted is szép lesz. Na, most számolj hűszig!
Ádám még mondani akart valami fontosat, de már alig forgott a nyelve.

– Egy.... ket...

Mikor felébredt, ott feküdt a gyepen, a mellkasán kötés.

Tetszett neki a környezet, ez a tündéri szépségű liget. Szinte bántotta a szemét a nagy ragyogás. Köröskörül zöld bokrok, magas fák, a fák tele gyümölcsökkel. Mindenfelé szelíd állatok legelésztek, az égen csivitelő madarak, a fűben szorgos bogarak, a távoli tóból pedig játékos delfinek ugráltak fel magasra.

– Nincs is szebb az Édenkertnél – gondolta. – Itt minden tökéletes. Azaz ...

Az egyik ösvényen egy nyúlánk teremtés közeledett. Az arca hasonlított az övéhez, de a mellén két jókora duzzanat volt.

– Ilyen állattal még nem találkoztam – gondolta magában Ádám. – Nem zavarom el, elég szelídnek látszik.

De a fura teremtés megszólalt:

– Gondolom, te vagy az első ember.

– Igen, úgy tudom – felelte Ádám nyájasan.

– Na hát, én meg a második.

– Te is ember vagy? Akkor talán te vagy a párom, akit az Úr az oldalbordámból teremtetett?

– Ne gusztustalankodj! Tudomásom szerint teljesen egyenértékűek vagyunk.

Ádám nem kívánt hosszabb eszmecserebe bocsátkozni. De a kíváncsiságát felkeltette ez a beszélő állat. Eddig csak ő maga tudott beszélni. Meg az Úr. Tehát ők ketten. Most itt van ez a tisztátlan eredetű lény, és máris többet beszél a kelleténél.

– Szóval én vagyok a te párod – erősítette meg a jövevény.

– Tiltakozom! Én nem akartam párt – makacskodott Ádám.

– Hát, akár akartad, akár nem, most kaptál egyet. De hidd el, hogy ennek sok előnye van.

– Mondjál egyet!

– Hát, most már mi is beszélgethetünk. Sétálgathatunk, kéz a kézben, te szépeket mondhatsz nekem, én rád mosolygok, akár meg is ölelhetjük egymást. Mint ahogy az oroszláncölykök vagy a kis bocsok.

– Honnan tudsz te ennyit beszélni?

– Nem tudom. Ez csak úgy jön. Akarod, hogy megtanítsalak a civilizált társalgásra? Azzal gyorsabban telik az idő.

– Nem, köszönöm. Társalgás nélkül is el-
vagyok.

– Hát akkor mit csináljunk?

– Semmit. Az a legkönnyebb. Ez a kedvenc
időtöltésem.

– Na jó, akkor legalább mutatkozzunk be!
Az én nevem Éva. Téged hogy hívnak?

– Azt hiszem, Ádámnak.

– Csak azt hiszed?

– Hát az Úr ezen a néven szólítgat.

– Akkor ez a neved. Örvendek. Szóval, ked-
ves Ádám, nincs kedved egyet sétálni? Körbe-
körbe. Fedezzük fel az Édenkertet!

És elindultak. Éva belecsimpaszkodott
Ádámba és időnként ráhajtotta a fejét a vállá-
ra.

Egyszerre csak megtorpantak. Két hatalmas
orrszarvú üzekedett, a hím nagyokat nyögött, a
nőstény pedig szelíden túrta, a szeméit is be-
csukta.

– Hát ez mi a csuda! – kiáltott fel Ádám. –
Veszekednek? Birkóznak?

– Úgy sejtem, hogy a nőstény elég jól elvan.
Talán élvezi is a dolgot – mondta Éva. – Ez
érdekes szórakozás lehet. Nem akard kipró-
bálni?

Ádám óvatosan körülnézett, aztán félszegen
bólintott. – Tőlem megpróbálhatjuk. De hogy
kell csinálni?

– Ezt még én se tudom. De majd kitaláljuk. Én letérdelek ide, te pedig valahogy rám hajolsz, mint az orrszarvúk.

– Nem látom át világosan.

– Jó, akkor nézzük meg, milyenek is vagyunk. Hasonlítunk-e valamiben az állatokra?

És megvizsgálták a testüket. Ádám hím-vesszője volt a kiindulópont. Évának olyanja nem volt, de ugyanazon a helyen találtak egy apró rést, egy bejáratot.

– Megvan! – kiáltott fel Ádám diadalmasan.
– Valahogy ennek a kettőnek kell összeillenie.

– Jé, figyelj! Most a lábaid között lógó valamid elkezdett növekedni és vastagodni! Milyen cuki! – jegyezte meg Éva. – De hogy fog ez a nagy valami beleférni abba a keskeny részbe?

– Mindenesetre próbáljuk ki! – javasolta Ádám. – Hajolj előre, és tedd szét a lábaidat!

Hát, nem sikerült valami fényesen, de valahogy csak összejött. Kellemes érzés volt. Utána összeölelkezve pihentek a fűben.

Ádám most egy surrogásra figyelt föl. Egy kígyó surrogott. Udvariasan ki akart térni az útjából, de a kígyó közelebb jött, és emberi hangon szólította meg. (Na, ma mindenki megbolondult? – gondolta Ádám. – Már a kígyó is tud beszélni?!)

– FigyeljeteK ide, emberek! – mondta a kígyó. – Most jövök az Úr kertjéből, ahol hallgatóztam a fűben. Azt mesélte az angyalainak,

hogy két csodálatos fát ültetett az Édenkert közepébe, de mindenkinek megtiltotta, hogy abból egyék. Az egyik a tudás almája van, a másikon pedig az örök élet almája.

– Na és? Mit akarsz ezzel? – kérdezte Ádám.

– Nem érted? Ha eszel belőlük, akkor örökké élsz, és mindent tudni fogsz!

– De hát magad mondtad, hogy meg van tiltva.

– Nagy dolog! Ennyi kockázatot talán megér az örök élet és a mindentudás!

Éva felébredt a szunyókálásából. – Mit beszél ez a kígyó összevissza?

– Hogy van két fa, amiről nem szabad leszedni a gyümölcsöt, az egyik a tudás fája, a másik meg az örök életé.

– Ha meg van tiltva, akkor tilos – szögezte le Éva, mert már akkor szabálykövető volt. – És mit kezdhetnénk mi a mindentudással meg az örök élettel? Most is örök életünk van, és tudunk annyit, amennyire szükségünk van.

A kígyó még megpróbálta rábeszélni őket, de feladta. – Ilyen ambícióhiánnyal semmire se fogják vinni – mondta magában, és tovasiklott.

Ádám azonban elkezdett gondolkozni a dolgon.

– A tiltott gyümölcsök leszedéséről persze szó sem lehet. De nekem sok kérdésem van, amikre tudni szeretném a választ.

– Például? – kérdezte Éva. Félt, hogy Ádám nagy ambíciózussága tönkreteszi az életüket.

– Nézz fel az égre! Tele van csillagokkal. Vajon azért ragyognak ezek, hogy gyönyörköd-hessünk a sziporkázásukban? Aligha. Biztos megvan rá a saját okuk. Aztán ott van a Nap. Olyan fényes, hogy nem is lehet belenézni. Vajon miért világít? És ha világít, miért hagyja abba este, és miért kezdi újra reggel? Aztán ott a Hold. Ha már van Nap, akkor minek a Hold? Miért világít éjszaka? És miért változtatja az alakját?

– Talán a Nap a nappali lámpás, a Hold pedig az éjszakai. Csak annyira világít, hogy el ne tévedjünk, de azért ne bántsa a szemünket a fénye – próbálkozott Éva.

– Jó. De ha a Nap azért van fent az égen, hogy világítson nekünk, akkor a felhők miért takarják el a fényét időnként? És amikor esik az eső, mindannyian megázunk, óriási villámok cikáznak az égen. Ennek mi értelme?

– Az eső biztosan a növényeknek kell – próbálkozott megint Éva.

– De a villámcsapás nem kell sem a növényeknek, sem az állatoknak. Valamelyik nap láttam egy villámsújtotta zsiráfot. A vihar által kicsavart fákról nem is szólva. Nem olyan jó hely ez az Édenkert, mint amilyennek látszott.

– Ne morgolódj! Tudsz jobbat?

– Egyelőre nem tudok jobbat. De egy napon felfedezzük azt is, ami kívül van. Nem lehet, hogy a Föld csak ebből az egy kertből álljon. El kéne indulni és fel kéne fedezni.

– Én is menjek veled? – kérdezte Éva.

– Persze. Előbb-utóbb majd csak összeszokunk – mondta Ádám.

– Ne felejtse el, hogy én vagyok a párod.

– Persze. És ha még sokszor utánozzuk azokat az orrszarvúkat, akkor egészen kellemes lehet a kirándulás.

És akkor Éva megint hozzásimult Ádámhoz, úgy fonta rá magát, mint ahogy a kígyó mászik fel egy vastag faágra.

– Orrszarvúzz meg! – suttogta Éva. És Ádám megorrszarvúzza. Mert már akkor sem tudott ellenállni a nőknek.

Utána mentek tovább, addig, addig, amíg el nem jutottak az Édenkert kapujáig.

Egy angyal állt ott, lángpallossal.

– Hát ti hova mentek? – kérdezte.

– Csak úgy. Ki – felelte Ádám.

– De ha kimentek, vissza már nem jöhettek ám!. Ez ugyanis egy biztonsági előírás – magyarázta az angyal.

– Nem baj. Megleszünk magunkban is.

– Honnan tudjátok az utat? – kérdezte az angyal gyanakvón – Talán csak nem a tudás almájából ettetek?

– Dehogy. Azt se tudjuk, hogy hol van. Az utat meg úgy lehet a legjobban megismerni, ha megy rajta az ember.

– Várjatok! Ennek nem ez a rendje. Úgy volt, hogy esztek a tiltott gyümölcsből, erre az Úr kitilt benneteket a Paradicsomból. Ezt a pallost is azért kaptam, hogy majd azzal adjak nagyobb nyomatékot a parancsoknak.

– Nyugodtan elteheted azt a pallost. Megyünk a saját elhatározásunkból. Aztán majd csak megleszünk valahogy.

– Jut eszembe – mondta az angyal. – Az Úr kikészített nektek két rend ruhát meg három napi hideg élelmet. Azt azért odaadom.

– Köszönjük. Nagyon figyelmes vagy – mondta Éva. Ádám is bólintott, de ez a szívélyes stílus nem az ő stílusa volt.

Megkapták az ellátmányt, elbúcsúztak az angyaltól és nekiindultak az ismeretlennek. Éva hátrafordult és a pici ujjáival kedvesen integetett.

Mentek egy napig, ettek, aludtak és mentek tovább. Éva megint az orrszarvúkat emlegette, de Ádámnak az volt az álláspontja, hogy első a munka, utána a szórakozás. Mielőbb egy biztonságos helyre kell érniük.

Mentek még egy napot, aztán még egyet, míg végre Ádám megfelelőnek tartotta a helyet a letelepedésre. Útközben kifigyelte, hogy milyen fészket készítettek maguknak a madarak, ezt vette mintának.

Már kész volt a fészük, a környező bokrok-ról és fákról leszegették a gyümölcsöket, és később arra is rászoktak, hogy egy-egy kisebb állatot elejtsenek. Egy patakából ittak. Ebben az időben már rendszeresen orrszarvúztak.

Egy nap Éva így szólt Ádámhoz: „Anyának érzem, ó, Ádám magam.” Ádám is örült, de egy kicsit aggódott, hogy a párja vajon pici orrszarvúkat fog-e világra hozni. De a gyermek, a kis Káinka, olyan szép volt, hogy minden aggodalmuk eloszlott. És úgy tűnt, hogy az emberi faj végre gyarapodásnak indulhat.

– Nagy jövő vár rád, kicsi fiam – mondta a büszke apa. – Mindenki ismerni fogja a nevedet.

Éva is boldog volt. De ő már sejtette, hogy több gyerekük is lesz. Amire az Édenkertben esélyük sem lett volna.

Az Asztronauta

Az első hónapok a környezet gondos tanulmányozásával és tanulással teltek. Az Asztronauta számtalanszor lejátszotta a bennszülöttek párbeszédeit regisztráló műszer felvételeit, jegyzeteket készített, megpróbálta kitalálni, miről beszélnek, milyen szó, milyen kifejezés mit jelent, és utánozta, amit hallott.

Azután eljött a nagy nap. Felöltötte az erre az alkalomra készített jelmezt, még egyszer átlapozta a jegyzeteit és besétált a kiszemelt településre. A piactéren lézengő emberektől megkérdezte, ki itt a főnök. Egy nagyszakállú emberhez vezették. Az Asztronauta meghajolt és előadta neki, hogy messze földről jött, fontos üzenettel.

– Üzenet? Kitől? – kérdezte meglepődve a nagyszakállú.

– Odafentről – mondta az Asztronauta.

– Hogyhogy odafentről?

– A csillagokból.

– Bolond vagy? Onnan senki se tud ide jönni. Ez nem lehetséges.

– De lehetséges. Én onnan jöttem.

– Ott csak az Úr lakik.

– Nem, barátom, vannak ott különböző csillagrendszerek és bolygók, az egyiken lakom én.

– Csak az Úr lakik ott. Hidd el, ha mondom.

- Na jó. Ott csak az Úr lakik. És Ő üzent.
- Ugye, mondtam! Engem nem tudsz becsapni. Mit üzent?
- Azt akarja, hogy megtudjátok, hogyan keletkezett a Világ.
- A Világ? Na, halljam, hogyan keletkezett!
- Először is volt a világűr és benne egy apró magocska. Az hirtelen nőni kezdett és szétpukkant. Bumm!
- Bumm, mi?
- Pontosan.
- Ezt csak az Úr csinálhatta. Magától semmi sem pukkan szét.
- Na jó, legyen. Az Úr csinálta. Nagy villanás volt és az elemi részecskék megformálták a csillagközi anyagot.
- Villanás? Fény? Ez volt a kezdet?
- Igen, ez volt a kezdet. Lett fény. Utána létrejött a Nap.
- A második napon?
- Igen, a második napon. De közben öt milliárd év telt el.
- Mi az, hogy milliárd?
- Nagyon sok. Nagyon-nagyon sok.
- Legyen csak a második nap. Az egyszerűbb.
- Jó, legyen. Szóval a második napon létrejöttek a bolygók, köztük a Föld, amit először csak víz borított. A víz párologott, abból lettek a

felhők. Megint eltelt egy csomó idő és már kilátszott a szárazföld.

– Ez volt a harmadik nap?

– Mondjuk, hogy a harmadik. A szárazföldön növények nőttek, és sokáig csak ezek léteztek.

– És az állatok?

– Az állatok egy kicsit később jöttek létre. De térjünk vissza a csillagokhoz!

– Azokat a negyedik napon teremtette az Úr?

– Nem. Ugyanaznap, amikor a Napot.

– Ki van zárva. A Nap nagyon nagy, a csillagok pedig nagyon kicsik.

– Na jó, legyen úgy. Ezek akkor egy külön napon jöttek létre.

– A negyedik napon.

– Mondjuk, hogy a negyediken. És most jutunk el az állatokig.

– Az állatokat is egy nap alatt teremtette az Úr?

– Ha milliárd éveket tekintünk egy napnak, akkor igen. Illetve előbb a vízi állatokat, aztán a madarakat.

– Ez már az ötödik nap?

– Igen. Az ötödik időszak. Utána jöttek a szárazföldi állatok.

– A hatodik napon?

– Igen. Persze ezek a napok egyre rövidültek, már csak évmilliókról beszélünk.

– Ne halandzsázz! De mondd tovább!
Hogyan lett az ember?

– Az ember az állatok közül a legfejlettebb.

– Miket beszélsz? Az ember nem állat!

– Jó, de elismered, hogy sokban hasonlít a majomra?

– Te hasonlíthatsz, idegen, de én nem.

– Rendben van. A hatodik korszakban létrejöttek az állatok, a gilisztától a majomig, és a legvégén az ember.

– A hatodik napon?

– Ha így vesszük, igen, a hatodikon.

– És amikor már az ember is megvolt?

– Azóta szépen tovább fejlődik minden.

– A hetedik napon tehát az Úr megpihent?

– Vegyük úgy.

– Ezt nagyon szépen elmagyaráztad, idegen.
Most meséld el még egyszer, hogy leír hassuk!

Odaintett egy írnokot, aki szóról szóra leírta az egészet. Az Asztronauta nézte, ahogy ír, és azon tűnődött, hogy vajon mi lesz ebből a tudásból az idők folyamán, mit fognak vele kezdeni.

– Most el kell mennem. De sok-sok év múlva újra ide jövök, és meglátogatlak benneteket – mondta az Asztronauta, meghajolt, visszament a rejtekhelyére, beszállt az űrhajójába, bereteszelt a nyílásokat és visszarepült.

Azóta várjuk, mint a Messiást. De nem jön. Valahogy el kell boldogulnunk nélküle.

Lót felesége

Az úgy történt, hogy amikor az Úr angyalai kimentették Lót és a családját, azaz a feleségét és a két lányát Szodomából, mind a négyen elindultak Cóar városa felé. Az angyalok szigorúan megparancsolták nekik, hogy ne nézzenek hátra. Lót és a két lány, akiknek a kezét fogta, rohantak előre, de a feleség az asszonyi kíváncsiságtól hajtva csak nem állta meg, hogy hátra ne nézzen. Lótnak egy idő után feltűnt, hogy már nem hallja a felesége csacsogását, de egyrészt ez inkább nyugtatólag hatott rá, másrészt maga nem mert odanézni, és mivel fogta a lányok kezét, azok sem fordultak meg.

Miután Cóarba már csak hárman érkeztek meg, Lót gondolta, hogy baj van, a feleségét elveszítette. De nem volt mit tenni, az Úr angyalainak utasításait követték.

De Cóarban nem találták meg a számításukat, ezért felköltöztek a hegy tetejére.

Így telt el egy esztendő.

Egy napon Lótnak eszébe jutott a felesége. Már nagyon kezdett hiányozni neki az asszony. Elhatározta, hogy visszamegy Szodomába, talán már elmúlt a veszedelem. Hát, ahogy megy, lát egy ember nagyságű szobrot az úton. Nagyon csillogott és a formája emlékeztetett a

feleségére. Leült a tövébe és keservesen sírni kezdett: „Ó, hol van az én drága feleségem! Hogy fogok most boldogulni a két nagy lányommal, férjhez kellene adni őket, de hogy csináljam egyedül? Jaj, hogy hiányzik nekem az a jó asszony!”

Hát ahogy így siránkozik, hallja ám, hogy valami megmozdult. A szobor kezdett repedezni. Tovább, tovább, míg az egész borítása lepergett. Hát ott áll Lót előtt a felesége, ugyanúgy, ahogy utoljára látta, még a ruhája sem lett porosabb. „Jaj, de nagyot aludtam!” – sóhajtott fel az asszony. „Mi történt? Éhes vagyok, mint a farkas. A szemem, szám tele lett sóval. Nincs nálad véletlenül egy kis édes-ség?”

Volt Lótnál néhány szem füge, azt adta oda a feleségének. Miután azt megette, a gyomrát kezdte fájlalni „Ó, talán nem is kellett volna ennem. Ennyi koplalás után!”

A férfi csak nézett, majd lassan elindult.

– Na, most már gyere haza! Elég sok időt elvoltál.

Az asszony lassan mögötte ballagott, de szemlátomást nehezeére esett a járás. Lót egy idő után megint nem hallotta a felesége szuszogását maga mögött. Hátrafordult, hát nincs ott az asszony. „Gondoltam is, hogy nem lehet egy esztendő után csak úgy feléledni” – mondta magában szomorúan, és ment haza, vissza a lányaihoz.

Lót lányai

Úgy tudjuk, hogy Lót és a lányai Szodoma és Gomorra pusztulása után egy hegyre mentek és egy barlangban találtak menedéket. Nem nagyon mozdultak ki onnan, mert féltek az emberektől. Részben mert bárki megtámadhatta volna őket, részben pedig ha a városiak őket ugyan nem is fenyegetik, még mindig kihúzhatják a gyufát az Úrnál, az pedig tudjuk, hogy milyen.

Enni azért kell, így hát vadásztak és gyűjtögettek, ahogy az őstörténetből is tudjuk, és meglehetősen szegényesen éldegéltek. Nagy ritkán az apa bemerészkedett a városba, Coárba, hogy mégis hozzájuthassanak néhány olyan dologhoz, amit nem tudtak előállítani. A hegyen volt egy kis vadszőlő, az abból készült bort próbálták becserélni ruhára, sarura és más effélékre.

A két lánynak nem volt semmi szórakozása, csak unatkoztak otthon, amikor éppen nem volt dolog. De szép nagy lányok voltak, már Szodomában is gondoltak arra, hogy férjhez kellene menni, de az ottani férfiak köztudottan a saját nemükhöz vonzódtak, azonkívül a sajnálatos események miatt már ők sem jöhettek számításba.

Mit tegyenek, mit tegyenek, ezen járt az agyuk. Az egyik lány akkor azt mondta a másik lánynak: „Apánk megöregedett, és nincs a földön férfi, aki bejöhetne hozzánk az egész föld szokása szerint.” A másik értette a célzást, és azt felelte: „Jer, adjunk bort inni apánknak, háljunk vele, és támasszunk magot a mi apánktól.”

Éjszaka aztán jól megittatták Lótót, aki nagyon örült, hiszen eddig mindig rászóltak, ha túl sokat nézett a borostömlő aljára. Mikor elszenderedett az öreg, a nagyobbik lány be-ment hozzá, és addig-addig ölelgette, míg nem teljesült a cél. Sok öröme nem volt benne, mozogni se nagyon mert, nehogy felébressze az apját.

– Megvolt? – kérdezte a kisebbik, amikor a nővére kisurrant.

– Meg – válaszolta az. – De te ne most menj be, mert félek, hogy felébred.

Vártak hát egy napot.

– Apánk, ízlett a tegnapi bor? – kérdezték Lóttól a következő este.

– Nagyon is – válaszolt az apa. – Még szépet is álmodtam tőle.

A lányok kuncogtak, újra megittatták, és megvárták, míg elalszik. Akkor a kisebbik lány ment be hozzá, és óvatosan mindazt végig-csinálta, amit a nagyobbik az előző éjszaka.

Meg is voltak. Elégedetten mosolyogtak és örültek, hogy ilyen elmésen megoldották az

utódkérdést. Amikor az apjuk rákérdezett, hogy mi van, akkor elmesélték, hogy egy angyal járt a hegyen és általa az Isten mindkét lányt megáldotta.

Az idősebbik lány kilenc hónap múlva szép kisfiút szült és Móábnak nevezte el. Ő lett a móábiak atyja.

A hűgának viszont ez nem sikerült. Ő is azt gondolta, hogy teherbe esett, a hasa dagadozott is, de néhány hónap múlva kiderült, hogy álterhesség volt. Na most mi legyen? A szerencsétlen lány sírdogált, de nem tudta, mitévő legyen.

A szomorúságát látva Lót egyszer behívta magához és azt mondta neki:

– Tudod, én már megöregedtem, és nincs ezen a földön férfi, aki bejöhetne hozzád az egész föld szokása szerint.

A lánya bólintott és azt mondta:

– Bizony ez így van, így hát nekem már nem lehet gyereke. Örök időre magam maradok. Ez nagy szégyen.

Lót erre azt mondta:

– Lehet, hogy ezzel én istentelenséget cselekszem, de annyira sajnállak, édes lányom. Valamit kigondoltam. Gyere be hozzám az éjszaka, és én is megpróbálom a dolgot.

– És majd a nővéremnek mit mondunk? – aggodalmaskodott a lány.

– Neki erről nem kell tudnia – felelte Lót. – Majd azt mondod, hogy mégis csak visszajött az angyal és most téged is megáldott.

Így is történt. Lót ugyan eléggé zavarban volt, de a lánya már tudta, mit hogyan kell, így aztán csak túljutottak a dolgon. Mindkettőjük örömére.

Amikor a nővér meghallotta a húgától, hogy mi történt, mosolygott, de sóhajtott is hozzá: „Azért így az igazi.”

Kilenc hónap múlva a kisebbik lány is fiút szült és Ben-Amminak nevezte. Ő az ammóniak atyja mind e mai napig.

Lót mindkét unokáját szerette, de a kisebbiket jobban. Mert az nemcsak unokája, hanem a gyereke is volt.

A Biblia is leírja ezeket az eseményeket, csak nem ennyire részletesen. A lényeg az, hogy most már volt gyerek, bár csak egy-egy.

A lányok agyában megfordult az a gondolat, hogy ami egyszer sikerült, az sikerülhetne többször is, de nem mertek szólni az apjuknak.

Izsák

Egy napon így szólt az Úr Sárahoz: „Vedd Izsákot, a fiadat, akit szeretsz, menj el vele Mórijjá földjére, és áldozd fel őt nekem égő áldozatként!”

Sára szemét elfutotta a könny. „Uram, ezt a gyermeket te adtad nekünk, és hogy ilyen későn megszületett, az csoda volt. Nagyon szeretlek, de a fiamat is nagyon szeretem. Semmiképp sem áldoznám fel.”

A hang megismételte a parancsot, olyan hangosan, hogy beleremegtek a fák és felporzott a föld. Sára zokogott, de nem mozdult.

Akkor szörnyű villám csapott be néhány méterre.

Sára fölkiáltott: „Uram, te mindenható vagy, elveheted tőlem a gyerekeket, de azt nem kívánhatod, hogy én pusztítsam el. Akkor inkább engem ölj meg!”

Egy ideig csönd volt.

Aztán megszólalt az égi hang: „Ábrahám!”

És az apa nem mert ellenkezni.

Putifárné

A történet eleje közismert. Józsefet a testvérei meg akarták ölni, mert álmot látott, és a magyarázatot túlságosan dölyfösnek érezték. Végül nem ölték meg, csak egy kiszáradt kútba dobták, ahol nemsokára egy karaván rátalált, kimentették, majd eladták rabszolgának.

A Fáraó testőrparancsnokához került, akit Putifárnak hívtak. Ott nagyon ügyesen dolgozott és a parancsnok az egész házának ügyeit is rábízta. Csinos fiatalember lévén felkeltette a parancsnok feleségének figyelmét is, aki azon mesterkedett, hogy hogy hálózhatná be, hogy tehetné a szeretőjévé.

Ezt a nagy érdeklődést József is észrevette, de nem tudta mire vélni. Putifárné gyakran jött, ha volt dolga, ha nem, és igyekezett felhívni magára a figyelmét.

József nőügyekben tapasztalatlan volt, nem is gondolt arra, hogy esetleg tetszik az asszonynak, hanem attól félt, hogy Putifár a feleségét kérte meg, hogy kémkedjen utána, megfelelően végzi-e a dolgát.

Akkor is így történt. József éppen a másnapi teendőit gondolta át, ilyenkor behúzódott a kuckójába és a gondolatait rendezgette. Putifárné benyitott a fülkébe, és nyomban be is csukta maga mögött az ajtó gyanánt használt

nádfalat. Mivel József szerette, ha mindenki bármikor bejöhet hozzá, felállt, hogy félrehúzza az ajtót, de az asszony elállta az útját.

– Mit akar az én uram asszonya? – kérdezte József udvariasan, de kissé feszülten.

– Nem tudod, szolga? – mondta az asszony.

– Nem tudom kitalálni.

– Ravasz vagy, kölyök. Vagy talán azt hiszed, nem vettem észre, hogy napok óta meresztgeted rám a szemedet? Azért jöttem, hogy megbeszéljük ezt a dolgot.

– Felséges úrnóm, nincs mit megbeszélni. Nem meresztgettem rád a szememet. Az udvariatság lenne. És egyáltalán, semmi dolgom veled. A gazdámat igyekszem a legjobb tudásom szerint szolgálni, és azt hiszem, hogy ő ezzel tökéletesen tisztában van, jó véleménnyel van irányomban.

– A gazda véleménye attól is függ, hogy mit mond neki az asszonya. És hogy én mit mondok neki, az attól függ, hogy te hogyan viselkedsz az irányomban.

– Nem értem – mondta József zavartan.

– Nem érted? – mondta az asszony, és egy mozdulattal szétnyitotta a köntösét, látni engedve a nagy méretű melleit. József automatikusan behunyta a szemeit és maga elé tartotta a karjait.

– Fenséges úrnóm, könyörgöm, ne vígy kísértésbe! Hagyj magamra!

Az asszony még néhány pillanatig mozdulatlanul állt, de a nyaka már pirosodott. Nagyon toppantott mérgében.

– Így is jó. Most nagyon megharagítottál. És biztosra veheted, hogy az uram is meg fog rád haragudni.

– Én neki mindig hűséges szolgája voltam, és az is maradok. Ettől engem nem lehet eltántorítani – mondta József, és még mindig nem nézett az asszonyra.

Putifárné összehúzta magán a köntöst, és olyan dérral-dúrral rontott ki a helyiségből, hogy az mindenkinek feltűnt volna. De szerencsére senki sem volt tanúja a jelenetnek.

Józsefet nagyon elkésérítette ez az eset. Úgy érezte, hogy kelepcebe került. Hogy is választhatna az ura és az úrnője között? Tudta, hogy egyszeriben véget érhet a kiváltságos helyzete a testőrparancsnok szolgálatában. Egyetlen reménye az volt, hogy az asszony sértettségéből nem lesz élete végéig tartó gyűlölet. „A legjobb, ha mindent továbbra is ugyanúgy csinállok, mint eddig” – gondolta magában. „Az idő begyógyítja a sebeket és megbékélteti a haragvó szívet.”

Így telt el nyugalomban egy óra. Akkor nagy zaj támadt. A testőrparancsnok hazaérkezett. József fogta a számadásait és sietett, hogy beszámoljon urának a rája bízott dolgok állásáról.

Ám ekkor Putifárné jajveszékelve kiszaladt az ura elé, a ruhájának néhány darabja a kezében.

– Jaj nekem, jaj nekem, drága uram, de jó, hogy még időben érkeztél. A hűtlen szolgád meg akart becsteleníteni, nézd a ruháimat már le is tépte rólam!

Józsefnek földre gyökerezett a lába, nem tudta, mit mondhatna ekkora aljasság láttán. Csak annyit tehetett, hogy odalépett Putifár elé, földre vetette magát és azt kiáltotta: „Hatalmas úr, hallgass meg engem is!”

A testőrparancsnok nem értette elsőre, hogy mi történt, de látván a felesége jajveszékélését, hitt neki. Józsefben ugyan eddig sosem csalódott, meg volt elégedve a munkájával, ezt a csalárdságot nehezen tudta felfogni. De el kellett hinnie, hisz a felesége mondta, mégpedig a többiek füle hallatára. Nem hagyhatja annyiban a történetet, az nagy szégyen lenne rá nézve. Odaintette hát két kísérőjét, és azt mondta nekik: „Vigyétek a színem elől ezt a gazembert!” Ez után átkarolta a feleségét és csendesítve, vigasztalva haza kísérte. Az összeverődött közönség eloszlott, de élénken tárgyalták az esetet.

Putifár még aznap este hívatta Józsefet. A fiatalember egész testében reszketett. El volt szánva a halálra is.

– József fiam – mondta a parancsnok. – Fertelmes bűnt követtél el ellenem és a házam ellen. Mondd, miért tetted? Megbolondultál?

– Hatalmas uram, én ártatlan vagyok. Amit a feleséged mondott neked, abból egy szó sem igaz.

– Úgy, szóval a feleségem hazudik?! – emelte fel a hangját Putifár. Azt férfiként talán még meg tudta volna bocsátani, hogy Józsefnek megtetszett az asszony, elvégre szép, ha nem is olyan fiatal már. De hogy meghazudtolja, az hallatlan volt.

– Én csak annyit mondhatok, hogy amit rólam állított, az nem igaz. Lehet, hogy képzelődött, nagy a meleg. Az is lehet, hogy valamit félreértett.

– Letépted róla a ruhát! Mit lehet ezen félreérteni?! Mindenki látta!

József ekkor néhány mozdulattal cafatokra tépte a saját ruháját.

– Látod, az én ruhám is meg van tépve. Mit bizonyít ez?

Putifár egy kicsit elbizonytalanodott, de a mérge nem múlt el.

– Amit a feleségemről állítasz, az magában is óriási sértés. Hírbe hoztad őt, és erre nincs mentség. Mindenki látta, mennyire megijedt. Ennek a híre a Fáraóhoz is gyorsan eljut. Eddig semmi panasz nem volt a munkádra, de most nem tehetek mást, mint hogy börtönbe küldjelek.

– Tégy, ahogy jónak látod – mondta csendesen József –, de abban biztos lehetsz, hogy a nagy nyomorúságomban is a híved és engedelmes szolgád maradok.

A történetet itt megszakítjuk. Józsefet bezárták. Putifár csak annyit mondott az öröknek, hogy „Bánjatok vele kíméletesen, nagyon ügyes és okos, még szükség lehet rá”.

Évek teltek el. Aztán Józsefnek két cellatársa is lett: a Fáraó pohárnoka, valamint a fő-sütőmestere. Gyakran beszélgettek, József mesélt nekik a saját álmairól, és arról, hogy azokat hogyan értelmezte. Ez felbátorította a két társát. Kiderült, hogy ők is nagyon furcsát álmodtak, és megkérték Józsefet, hogy próbálja értelmezni. József meghallgatta az álmaikat, és részletesen kikérdezte őket arról is, hogy miért kerültek börtönbe.

A pohárnok esete volt az egyszerűbb, József úgy érezte, hogy ő félreértés áldozata (ahogy József maga is). Ő szőlőtőkéről álmodott, amelyekről a szőlőszemeket a Fáraó poharába facsarta ki. Azt mondta erre József, hogy a Fáraó visszahelyezi őt a hivatalába. De megkérte, hogy utána segítsen neki is kiszabadulni, győzze meg az uralkodót, hogy vizsgálják felül az ügyét. A pohárnok nagyon boldog volt és megígérte a közbenjárást.

A sütőmester esetében valószínűsíteni lehetett, hogy valamilyen összeesküvésbe is belekeveredhetett, ennek pedig fejvesztés lehet a

következménye. Ő azt álmodta, hogy kosarakban kalács volt a fején, de mielőtt a Fáraóhoz vihette volna, a madarak leeszegették a kosárból a kalácsokat. Ezt hallva József elsomorodott, és nem is akarta elárulni, mire gondol. A szakács azonban egyre unszolta, és erre kellenül elmondta, hogy szerinte a kalácsok az ő életét jelképezik, és ahogy elfogytak, mielőtt a Fáraóhoz vihette volna, úgy fogyhat majd el az ő élete is. József komoran hallgatott és közben a saját sorsára gondolt.

Teltek a napok, és lám, a pohárnokot szabadon engedték, a sütő mestert pedig a vesztőhelyre vitték. József megint egyedül maradt. Lassan telt az idő. A pohárnok visszakerült a tisztségébe, de lassanként megfélemedezett Józsefről. Az álomfejtések híre azonban eljutott a palotába, és amikor a Fáraónak is volt egy nagyon furcsa álma, akkor Putifár javasolta neki, hogy engedje szabadon Józsefet, és hallgassa meg, hogyan fogja magyarázni az álmát. A Fáraó álmában hét szép, kövér tehén szerepelt, akiket hét rút, sovány tehén elemésztett. Aztán újra álmodott, ezúttal kalászsokról, és ugyanígy, a hét rút kalász elemésztette a hét szép kalászt.

Józsefet kihozták a tömlőcből, megfürdették, megborotválták, rendes ruhába öltöztették és úgy vitték az uralkodó elé. Figyelmesen meghallgatta az álmot és néhány kérdést tett fel a termésről, a raktárakról és arról, hogy

mennyire engedelmesek a Fáraó szolgái. Ezt a Fáraó nagyon furcsállotta, de amennyire tudta, megadta a választ. Akkor József kifejtette, hogy a hét kövér tehén és a hét szép kalász a bőséget jelképezi, a hét sovány tehén és a hét gyatra kalász pedig az ínséget. Ezekkel az álmokkal azt akarta az Isten a Fáraó tudomására hozni, hogy a hét bőséges esztendőt majd hét szűk esztendő követi, és ideje elkezdni a gabona raktárakba szállítását, hogy majd akkor is legyen mit enni, amikor rossz a termés. Mindehhez pedig egy olyan értelmes és bölcs emberre van szükség, aki a tartalékok behajtását és elszállítását, és ugyanígy később a lakosság ellátását meg tudja szervezni.

A Fáraó elámult ennek az okoskodásnak a hallatán, és mivel hitt az álomfejtésben és jóslatokban, egyet is értett. No és ki lehetne az az ember, aki mindezt ellenőrizni és irányítani tudná? Putifár azt javasolta, hogy József legyen az, hiszen már Putifár házában is kitűnt a meglátásaival és a szervezőképességével. (Itt említjük meg, hogy Putifár már egyáltalán nem haragudott rá, sőt, lelkiismeretfurdalása is volt miatta. Kiderült ugyanis, hogy később a felesége egy fiatal testőrrel is ugyanilyen afférba keveredett, és világossá vált Putifár előtt, hogy Józsefnek kellett volna hinnie. A feleségét megtartotta, de az ármánykodását sohasem bocsátotta meg neki.)

Lám, József aligha került volna Egyiptom élére, ha Putifárné nem rágalmazza meg, és a börtönben nem kerül össze a két másik elítélttel. Így van ez. Az ember sosem tudja előre, hogy milyen bajból milyen szerencséje származik.

Szűz Mária

Már kitűzték az esküvő hónapját. József és menyasszonya, Mária lassan elkezdtek gondolkozni azon, hogy majd kiket hívnak meg. Egy délután azonban Mária aggodalmas arccal ment oda a vőlegényéhez és bizalmasan kívánt vele beszélni.

Bementek egy kisebb helyiségbe.

– Mi az?

– Nagyon furcsa dolog történt. Már öt hete nem jött meg a vérzésem.

– Na és? – kérdezte a vőlegény, mert még nem ismerte annyira az asszonyi dolgokat.

– Attól tartok, hogy várandós lettem.

– Ez nem lehet, hiszen még nem is voltunk együtt. Talán csak nem csaltál meg valakivel?

– Dehogyan csaltalak meg. Téged szeretlek teljes szívemből. Senki meg sem érintett. És mégis.

– Biztosan tévedsz.

– Bár csak tévednék. De így van. Még szűz vagyok, de a testem úgy viselkedik, mintha állapotos lennék.

– Nem, nem. Vagy szűz vagy, vagy állapotos. A kettő nem lehet egyszerre. Ennyit még én is tudok.

– Meg lehet róla győződni. Neked nem mutathatom meg a szemérmemet, mert még nem vagy a férjem, de hívd az anyádat, vizsgáljon meg ő. Még senki sem érintett. Sem te, sem más.

József lelke összezavarodott. Nem hitte el, amit hallott, de azért megkérte az anyját, hogy vizsgálná meg a menyasszonyt, szűz-e még.

József anyja sem értette a dolgot, de tapogatással megvizsgálta Máriát, és igazolta, hogy minden a helyén van, a menyasszony teljesen szűz. Valószínűleg nem is állapotos, csak úgy képzelem. De Mária elmondta, hogy időnként hányingere van és a méhében is furcsa változásokat érez, és ezek megegyeztek azzal, amit minden állapotos nő átél.

József arra gondolt, hogy majd gúnyolni fogják a szomszédok, de nem haragudott Máriára, hanem úgy döntött, hogy titokban elküldi és felbontja az eljegyzést.

Aztán Mária elmesélte, hogy akkor kezdte magát más állapotban érezni, miután egy galambbal álmódott, aki körülrepülte és úgy szállt le az ölére, mintha a fészkére szállna. Ez a történet is foglalkoztatta Józsefet. Addig-addig gyötrődött ezen, hogy egyszer ő is álmodt látott.

Álmában megjelent egy testetlen szellem, illetve hol egy felhő, hol egy galamb képét öltötte fel, és Józsefnek az volt álmában az érzése,

hogy köze van Mária álmához és titokzatos viselősségéhez.

– Szellem, szellem, mondd meg nékem, megcsalt-e a menyasszonyom! – kérdezte. – Nem csalt meg – válaszolt a szellem. – Mindennek oka van. Te vagy a születendő gyermek apja, de az Úr, a te Istened megáldotta őt. Az isteni akarattal lett viselő.

– De akkor hogy lehet, hogy még mindig szűz?

– Ez hozzátartozik a csodához.

– És hogy lehetek én a gyermek apja, amikor hozzá sem értem?

– Az Úr számára semmi sem lehetetlen. A te magod is benne lesz a gyermekben, Dávid király magjával együtt. A feleséged fiat szül, aki rabbi lesz, az egész világ tanítója. Híressé lesz, és téged is híressé tesz majd. Vigyázz rá nagyon!

Ezzel a szellem eltűnt és József nyugtalanul ébredt. Úgy érezte, hogy rendkívüli eseményekbe keveredett, amelyekből már nincs kiút.

Az esküvő után Mária viselőssége egyre nyilvánvalóbb lett, és a családból néhányan elkezdtek csúfolni Józsefet. József azonban hallgatott a csodálatos körülményekről. Az egyik rokon meglapogatta a vállát, és azt mondta: – Állapotot nőt veszel el. Jól van ez így. Nagyon rendes ember vagy te, József.

Azokban az időkben Rómában Augustus császár uralkodott, aki elrendelte, hogy min-

den tartományok lakóit össze kell írni, mégpedig a szülőhelyükön. Mivel József Júdeában, Betlehem városában született, az összeírás végett neki oda kellett mennie. Bejegyezték őt is, Máriát is. Amikor a szülési fájdalmak jelentkeztek, József és Mária még mindig Betlehemben tartózkodott. Azért imádkoztak hogy ez a nem mindennapi magzat egészségesen megszülessék. Mindamellet remélték, hogy ha az Úr Istennek bármilyen része volt a fogantatásban, akkor majd nyilván arról is gondoskodni fog, hogy a gyermekük (tulajdonképpen az Istennek is a saját gyermeke) egészséges legyen.

És valóban. A szülés ugyan ugyanolyan fájdalmas volt, mint minden ilyen esetben, a kisbaba azonban, Józsefnek úgy tűnt, csak úgy sugárzott. Ő volt a legszebb újszülött, akit életükben láttak. Az egész rokonság osztotta ezt a véleményt. Azok is megnyugodtak, akik korábban még pletykálódtek és szörnyülködtek a megesett menyasszonyon, mert látták, hogy József és Mária teljes szívükből szeretik a gyermeküket, és mindhármukat valami földöntúli fény világítja meg. A babát Jézusnak nevezték el, és a nyolcadik napon a zsidó szertartás szerint körülmélték.

Röviddel ezután híre jött, hogy Heródes király katonái járják az országot és gyerekeket gyilkolnak. József fogta Máriát és az újszülött Jézust, és óvatosságból Betlehemből Egyiptom-

ba menekült. Attól félt, hogy az ő gyönyörű gyermeküket is megölnék a katonák.

Amikor Egyiptomban tartózkodtak, József egy egyiptomi ácsnál vállalt munkát. Az ács meg volt vele elégedve, és nem értette, hogy egy idő múltán miért nem marad ott tovább. De József hallotta, hogy meghalt Heródes, és ezzel az istentelen öldöklés is abbamaradt. Az új király, Arkhelaus nem volt olyan vérszomjas, mint az apja, de József óvatosságból nem Betlehembe ment vissza, hanem Názáretbe.

Ahogy a kisgyermek növekedett, nyilvánvalóvá vált, hogy okosabb, mint a hasonló korú pajtásai. József és Mária jobban óvták, mint más gyerekeket az ő szüleik, és ez a kis Jézus-kának is feltűnt.

– Apám, miért nem engeded, hogy a többi gyerekkel katonásdit játsszak, kardokkal, husángokkal?

– Nem akarom, hogy bármi bajod essék. Nagyon fontos vagy te nekünk.

– A többi gyerek talán nem ugyanolyan fontos a szüleinek?

– Bizonyára. De te különleges vagy. Mielőtt megszülettél, álmot láttam, és egy szellem azt jósolta, hogy a népet fogod tanítani.

– Mire?

– Azt nem tudom. De bizonyára Isten dicsőségére.

Jézus sokat gondolkodott ezen. Amikor a zsinagógába mentek, csak úgy itta a rabbi szavait, igyekezett mindent megérteni. És amit nem értett, azonnal megkérdezte. A rabbi szívesen magyarázott a Tórából. Meglepődött, hogy a gyermek mennyire érti a szövegeket, milyen remek a memóriája, és hogy mennyire tisztán látja az összefüggéseket. Nem telt el sok idő és Jézus már olvasni is megtanult. Attól kezdve önállóan is lapozgatta a szent könyvet, és közben újabb és újabb kérdések támadtak benne, olyanok is, amelyeket már a rabbi sem tudott magyarázni.

József nem erőltette, hogy a fia az ácsműhelyben segédkezzék. Semmivel sem akarta akadályozni, hogy a fiú betöltse mindazt, amit a szellem megjósolt. Jézus pedig egyre jobban beletanult a rabbi mesterségbe és a rabbi gondolkodásba. Tizenkét esztendő volt, amikor a család felkerekedett, Jeruzsálembe látogatott. Míg a szülei tovább sétáltak a városban, Jézus a zsinagógában maradt. Amikor a szülők visszamentek érte, meglepődve látták, hogy a fiuk kérdezzeti a tudósokat, és az emberek álmélnak az értelmességén.

József megszidta, amiért elmaradt tőlük, de Jézus megfelelt neki, mondván, csak az Atyja dolgaival foglalatostkodott. Amikor a körben állók megkérdezték Józsefet, hogy mit jelent ez, csak annyit felelt: – Úgy van, ahogy mondja. Az Úr Isten az ő atyja. Mint ahogy a mi atyánk is.

Néhány év múlva híre jött, hogy egy János nevű szent ember a Jordán vizében kereszteli az elébe járulókat, Jézus is oda ment. Ettől kezdve József levette róla a kezét, mert úgy érezte, hogy eljött az idő, hogy a fiú megkezdje égi küldetése beteljesítését.

Mária nagyon aggódott érte, de József azt mondta neki: Az a galamb, aki a te öledbe szállt és akitől a mi fiunk ered, új feladatokat tűzött ki elé, amiről mi már nem is tudhatunk. A gyermek felnőtt és útra kelt. Mi betöltöttük a szerepünket, a továbbiakban már az Úr közvetlenül fogja vezérelni. Hogy az egész világ tanítója legyen.

Kajafás

Bevezették a főpaphoz. Az arcán nem látszott félelem, csak szomorúság és beletörődés.

Megkezdődött a kihallgatás. Kajafás nehezen tudta türtőztetni a mérgét, hogy egy ács fia fel akarja forgatni a vallásuk szent alapjait, megbotránkoztatva a hittudósokat és félrevezetve a hívőket. Lázadást szít, és ezzel rájuk haragítja a római hatalmasságokat is.

Végül feltette a döntő kérdést: – Azt mondják, a Mindenható fiának tartod magad, aki maga is egy Vele. Igaz ez?

Jézus elgondolkodva felelt: – József, az ács, az apám. De ahogy nevelkedtem, látomásaim támadtak. Olyan dolgokra is emlékezni kezdtem, amelyeknek nem lehettem tanúja. Hogy ismertem Mózeszt és a többi prófétát, és ők is ismertek engem. Fokozatosan a meggyőződésemmé vált, hogy mivel a családi hagyomány szerint anyám szüzen lett terhes, a Szent Lélek által megáldva, valójában a Mindenható az atyám. Azt teszem, amit ő sugall. És amit mondok az én szájjammal, azt is Ő mondja. Amit én cselekszem, Ő cselekszi azt.

Kajafás közbevágott: – Ez hiú képzelgés! Honnan tudnád te megítélni, hogy kitől származnak a sugallataid?

Jézus türelmesen magyarázott: – Ha csak képzelgés lenne, nem tudtam volna a vízen járni pusztán a hit ereje által. Nem tudtam volna feléleszteni a holtakat. Nem tudtam volna jóllakolni ötezer embert öt kenyérrel és két hallal vagy borra változtatni a vizet. Én ezeket a csodás dolgokat nem tudtam volna véghez vinni, ha általam nem a Mindenható cselekszik. Én csak eszköz vagyok az Ő kezében. Embernek születtem, de Ő mozgat, minden egyes mozdulatomban és szavamban Ő van jelen.

– Ez ostobaság, durva rágalom! – kiáltott Kajafás, és nagyot dobantott a lábával.

– Lehet – bólintott Jézus. – De én nem tudok jobb magyarázatot. Te meg tudod magyarázni ezeket a csodákat?

A főpap nem válaszolt, hanem folytatta a vádak: – Jelentették, hogy a többség ellen izgatod a népet.

– Ez nem igaz. Soha sem tennék ilyet – mondta Jézus. – Ellenkezőleg. Azt mondtam, hogy oda kell adni Istennek, ami Istené, és oda kell adni a császárnak, ami a császáré. Az ember kettős függésben él, és ez természetes. Te talán nem így gondolod?

Kajafás nem vitakozott, hanem tovább sorolta a vádak: – Számos alkalommal megsértetted a szombat törvényét!

– A Törvényt meg kell tartani – mondta Jézus. – De változnak az idők. Mózes törvényei

csak a zsidókra érvényesek, hiszen velünk kötött szerződést az Úr. De most eljött az ideje, hogy hívővé tegyük a barbárokat is. A jövőben nem az lesz a fontos, hogy szombaton dolgozunk-e vagy sem, vagy hogy körül vagyunk-e metélve, hanem az, hogy szeretjük-e a felebarátunkat, a másik embert.

– Ostobaságokat beszélsz – mondta Kajafás.
– Ezáltal felhígulna a vallás, veszendőbe menne a sok nemzedéken keresztül megőrzött tisztaságunk.

– A Mindenható általam azt üzeni, hogy a hitet a barbárokat is ki kell terjeszteni, és ebben a szeretet lesz a legfontosabb követelmény.

– Vigyázz, mit mondasz, mert minden szavad istenkáromlás.

– Általam a Mindenható beszél, Ő pedig nem káromolhatja saját magát.

– Őrült vagy, ha mindent elhiszel, amit itt összezagyválsz. Isten országát majd a Messiás hozza el, és nekünk, akik betű szerint betartjuk a Törvényt.

– Egy percre sem hittem volna a küldetésemben, ha nem támadtak volna fel a halottak, akiket a Mindenható segítségével feltámasztottam, vagy ha nem következtek volna be mindazok az egyéb csodák, amiket a népek nekem tulajdonítottak, de amelyeknek csak közvetítője voltam: a kéz, amelyet a Mindenható irányít. Nekem könnyű lett volna visszamen-

nem apám műhelyébe és folytatni az ácsmes-
terséget. De nem tehetem, mert szüntelenül
hallom a Mindenható parancsát. És Ő azt
parancsolja, hogy járjam tovább az Ő útját, és
hirdessem az Igét, amit Ő ad a szájamba.

– Amíg te nem jöttél ide, békén volt a né-
pünk, most pedig mindenféle szóbeszéd terjed
közöttük. A helytartó is aggódik, hogy felkelés
tör ki, és ennek te leszel az oka. Miattad fogják
lemészárolni a te néped fiait.

– Ettől nem kell félnetek. Az én követőim
szelídek, a szeretetet hirdetik.

– Te az ellentmondás magjait hintetted el
közöttük, azt képzétek, hogy mindenki egyenlő.
Lerombolod a hagyományainkat és megszeged
a Törvényt. Meg kell halnod. Nincs más meg-
oldás.

– Tudom – mondta Jézus szomorúan. –
Mindez előre el lett határozva. A halálom is az
Örökkévaló döntése, ti csak végrehajtjátok.
Ahogy Dániel próféta is megjósolta: „kiirtatik a
Messiás.” De hát ezt te is olvastad, Főpap. A
Zsoltárok könyvében az építők által megvetett
kőből lett a szegletkő. Én vagyok az a szeglet-
kő, és Ti azok, akik megvetnek. Vagy nem talá-
lod különösnek Ésaiás könyvének azt a
passzusát, amely az Úr Szolgálójának szenve-
déseit írja le? „Megsebesítettett bűneinkért”,
„az ő sebeivel gyógyulánk meg”, és a többi. A
Zsoltárok könyvében van egy passzus, amiben
a gonoszok „átlyukasztották a kezeimet és

lábaimat”. Ugye, ez a keresztre feszítést jósolja meg. Nem gondolod, hogy ezek a jövendölések és álomlátások rólam szóltak? Én nagyon is meg vagyok róla győződve. És neked is ismerned kell ezeket, különben hogy is lehetnél főpap.

– Ha pimaszkodsz, csak rontasz a helyzeteden – mondta Kajafás, annak az embernek a hangján, aki tudatában van az erejének és befolyásának.

– Meg van írva, hogy sokat szenvedek, de a harmadnapon feltámadok. A Mindenható tervét hajtjuk végre, te is, én is.

– Feltámadsz? – rökönyödött meg Kajafás. – Biztos vagy ebben?

– Így kell lennie. És azzal, hogy feltámadok, visszatérek mennyei Atyámhoz, és testbenlélekben újra eggyé válok vele. Meg van írva. Az Úr Szentje kiszabadul a halálból és az Úr jobbjára kerül. Zsoltárok könyve. Olvastad, nem?

– Bolond vagy – zárta le a vitát Kajafás. – Nincs értelme tovább vitatkoznunk. Elismerted a bűnösségedet.

– Azt ismertem el, hogy a Mindenható szándékait hajtottam végre – mondta Jézus. – Szerinted ez bűn, de majd Őt is megkérdem erről.

– Vigyétek! – adta ki a parancsot a főpap.

Jézus még visszafordult: – Én a szeretetet hoztam a földre. Ez az új parancsolat. Ezt kell elterjeszteni az egész világon, jóval távolabb is,

mint ahol a zsidók élnek. Ez az Atyám akarata. Az ellenségeidet is szeretned kell. Ha te belátod, mit tettél, és elsajátítod ezt az új hitet, a mózesi hitünk kiterjesztését, akkor te is bekerülhetsz Isten országába. Most elítélsz és hóhérok kezére adsz, mert ezt kell tenned, de én megbocsátok neked, és majd odafönt, amikor ... – mondta Jézus, de már nem tudta befejezni a mondatot.

Kajafás hosszasan nézett utána. Az arcáról eltűnt a megvető kifejezés, elgondolkozott a hallottakon, de azzal a meggyőződéssel ment ki a teremből, hogy mindenképpen helyesen döntött. Ha Jézus felforgató, akkor meg kell halnia. És ésszerű egy ártatlant feláldozni, ha ennek árán megmenekül az egész nép. Ha pedig van valami igazság abban a sok ostobaságban, amit mondott, akkor mindez tényleg Isten akarata szerint történik, és őt nem terheli semmilyen személyes felelősség.

A nap folyamán még megbeszélést folytatott néhány befolyásos emberrel, akik megfogadták, hogy majd ráveszik a tömeget, hogy amikor a helytartó megkérdezi, hogy melyik bűnöst engedje el a húsvét alkalmából, azon legyenek, hogy a nép a másik bűnös elengedését kérje. Aki kevésbé veszélyes, mert csak gyilkolt, de nem ártott a vallásnak.

Így is lett. Az emberek véleménye eleinte megoszlott, de a hangzavarból egyre inkább Barabbás neve hangzott fel. Kajafás is ott volt

a tömegben. Amikor Pilátus kihirdette a döntést, Jézus és Kajafás tekintete összeakadt. Jézus mosolygott, és a főpap ezt nem tudta elviselni. Elfordult és csak messziről követte a kíváncsiskodókat, akik elkísérték az elítélteket a Koponyák hegyére.

Kajafás tudta, hogy a sírt római katonák őrzik. Aggódva várta a három nap leteltét. És valóban: emberei hírül adták, hogy a harmadik napon a holttest eltűnt a sírból. Ezt hallván megborzongott, de egy idő után meggyőzte magát arról, hogy ez csak az összeesküvők műve lehet.

Teltek a hónapok és az évek. Hírek jöttek, hogy Görögországban, majd Rómában is feltűntek a hóbortos ember követői, és a barbárok is egyre nagyobb számban térnek át az új hitre.

A halálos ágyán ő is megkeresztelkedett. Mert az ember sohasem tudhatja, mi vár rá, még ha főpap is.

Hogy feljutott-e a Mennybe és hogy ott megbocsáttattak-e a bűnei, azt majd csak akkor tudjuk meg, amikor mi is feljutunk. Ha feljutunk.

Pilátus

– Egy percig sem hiszem azt, hogy te lennél az a Messiás, akit a népe annyira várt. De ez igazán érdekfeszítő történet – mondta Pilátus. – Folytasd! Miféle országról prédikáltál a tömegnek?

– Isten országáról, ahol mindenki egyenlő – felelte Jézus szerényen.

– Hát a rabszolgák? Ők is egyenlőek?

– Abban az országban rabszolgák egyáltalán nem lesznek.

– És gazdagok?

– A gazdagok önként megosztják a vagyonukat a szegényekkel.

– Ez álom, fiam, álom. És ezzel lázítottad az embereket?

– Nem lázítottam én senkit – felelte Jézus. – A változásnak belülről kell jönnie. Addig el kell fogadnunk a sorsunkat. Én azt is mondtam, hogy „adjátok meg a császárnak, ami a császáré”.

– Még szerencse – mondta a helytartó és megigazította a köntösét. – És azt tudod, hogy a saját papjaid jelentették fel?

– Tudom.

– Tulajdonképpen miért utálnak téged?

– Talán azért, mert Isten országában nem lesz kiválasztott nép. A zsidók küldetése velem véget ér, az Úr ettől kezdve az egész emberiségre gondot visel.

– Megmondom őszintén – jegyezte meg Pilátus –, hogy ez a kiválasztottság-dolog engem mindig is irritált. Ha egy isten van, mint ahogy ti állítjátok, hogyan is kötne szövetséget egy ilyen picurka néppel? És főleg miért büntetné őket utólag mindenféle csapásokkal? Ez nonszensz!

– Én hiszek abban, hogy Istennek ezzel átgondolt terve volt.

– Mindenesetre ez a hiedelem óriási önhittségre vall – mondta Pilátus és kortyolt egyet a borából. Gondolkozott egy kicsit, aztán folytatta: – Jüdás elárult. Haragszol rá?

– Miért haragudnék? Nem tehetett mást. Ő is az isteni terv része.

– És az is az isteni terv része, hogy téged keresztre feszítsünk?

– Az is. Az én mártírhálalom fogja megváltani az emberiséget.

– Biztos vagy ebben?

– Igen. Megálmodtam. A Mindenható szólt hozzám. Minden az ő tervei szerint történik.

– Hát, nem biztos – mondta Pilátus, és elmosolyodott. – A te istened nem mindenható.

– De az – mondta dacosan Jézus.

– Szerinted mi fog történni a keresztre-feszítés után?

– Sírba helyeznek, de utána feltámadok.

– Feltámadsz? Miért?

– Mert ott van a helyem atyám mellett, a mennyben. Biztos vagyok benne.

– Hogy mi történik veled, azt én döntöm el – mondta Pilátus, némi indulattal a hangjában.

– Akármilyen is történik velem, a tanítványaim majd bejárják a világot a jó hírrel: ezentúl az egész világra kiterjed az isteni szeretet.

– A tanítványaid? Mind itt vannak a börtönben.

– Hogyhogy? Nem tagadták, hogy ismernek? Péter sem?

– Mi értelme lett volna? Júdás mindenkit azonosított. Az egész kompánia az én kezemben van.

– És mit kívánsz tenni? – kérdezte Jézus aggódva. – Meg akarod akadályozni a jó hír szétterjedését?

– Nem, egyáltalán nem – felelte Pilátus, láthatóan élvezve a helyzetet. – Más tervem van.

– Mi?

– Nézd, te végül is nem okoztál semmilyen kézzelfogható kárt a Birodalomnak, amellet nagyon művelt, okos és fantáziadús vagy. Határozottan ügyes és tehetséges. Ezek az állí-

tólagos csodák is lenyűgözőek. Ostoba dolog lenne keresztre feszíteni.

– Akkor milyen sorsot szánsz nekem? – kérdezte Jézus, egy kicsit elszontyolodva.

– Majd azt mondjuk, hogy szökési kísérlet közben megöltünk és titokban eltemettünk. Egyébként ugyanabba a sírba, amelyikbe vágysz. Eltelik majd néhány nap, felnyitjuk a sírt. Nem lesz benne senki, csak véres rongyok. Jézus meghalt és feltámadt. Ilyen egyszerű.

– És mit szól majd ehhez Kajafás főpap?

– Kajafásnak főhet a feje. Attól kezdve nem fog tudni szabadulni a gondolattól, hogy az igazi megváltót gyilkoltatta meg. És a zsidók fene nagy makacssága is megtörik végre. Ahogy te is megjegyzed, nem lesznek többé kiválasztott nép. Könnyebb lesz őket kormányozni.

– És az én szenvedésem, amivel megváltom a világot? – kérdezte Jézus.

– Nézd, fiam, tőlem szenvedhetsz, amennyit csak akarsz. Majd kitalálunk valamit. De nem igazán javaslom. Időigényes. A tehetségedet inkább a Császár szolgálatába kellene állítanod. Hogy Róma még nagyobb és erősebb legyen. Mindenekelőtt héberre fordíthatnád az összes értékes római művet. Irodalmat, regéket, filozófiai és államjogi munkákat. Hadd ismerjék meg a zsidók az igazi kultúrát. Mindezt természetesen álnéven, Itáliában, egy elzárt és jól őrzött helyen. Majd kerítünk neked

asszonyt is, egy művelt római lányt, aki gyermekeket is szül neked. De erről a vidékről el kell tűnnöd. Nyomtalanul.

– És mi lesz a tanítványokkal?

– Ők mehetnek világgá a meséjükkel a Messiásról és a feltámadásról. Elég reménytelen vállalkozás, de adok nekik egy esélyt.

– És attól nem félsz, hogy a tanítványok majd rossz színben tüntetnek fel?

– Valamit valamiért. És hátha ez az egyetlen módja annak, hogy a nevedet örökre megjegyezzék. Mindannyian hírnévre vágyunk. Te is, én is. Majd együtt leszünk híresek.

Barabbás

Barabbás reszketve várta a nép ítéletét. A fura emberrel, a szeretet prófétájával szemben nem volt semmi esélye. Pilátus kettőjük között állt, és megkérdezte a palota előtt összegyűlteket: melyik gazember szabadon bocsátását kívánják a zsidó ünnep alkalmából.

És megtörtént a csoda. Az emberek ugyan előbb a Názáreti nevét kezdték mondani, de ahogy a tagolatlan moraj tisztulni kezdett, lassan mégis Barabbás neve lett a leghangosabb. Barabbás megkönnyebbült, de rögtön utána egy még nagyobb félelem lett úrrá rajta. Mert ez nem lehet igaz. Ez semmiképp sem helyes, valójában csakis őt feszíthetik keresztre, a bűntelen szentember nem halhat kínhalált. Megkövülve bámult az emberekre, és csak akkor mozdult, amikor az egyik római katona megbökte a dárdájával és ráordított: – Pucolj innen! Nem hallottad, hogy szabad vagy?!

Barabbás ekkor feleszmélt és teljes erejéből futni kezdett, nehogy a helytartó meggondolja magát. Rohant, le a lépcsőn, el a tömeg mellett, bele a semmibe.

De a futása lelassult. Visszafordult és óvatosan visszament a palota előtti térre, ahol az emberek izgatottan tárgyalták az eseményeket. Volt, aki Jézus nevét hallotta, és meghökkent,

amikor kihirdették az ítéletet. Kiderült, hogy közelről mindenki Jézust hallott, csak távolból kiáltották a Barabbást. Átment a túloldalra és ott is ugyanezt mondták neki: ők is Jézust hallottak, de a tér másik felén a Barabbás hangzott, és végül az lett erősebb és nemso-kára már csak azt lehetett hallani.

A szabadon engedett bűnös abbahagyta a hallgatózást, mert ezt túlságosnak veszélyesnek ítélte, ezért hazafelé vette az útját. Otthon nem fogadták kitörő örömmel. Volt rá okuk. Barabbás korábban meglopta, becsapta őket, valakit meg is ölt, ezért vitték el a katonák. Még a rokonai is elzárkóztak, nem akarták, hogy újra köztük éljen.

Barabbás arra a férfira gondolt, akit helyette ítélték halálra. Néhány szót vele is váltott az elítélt, és ahogy eszébe ötlöttek a szent ember szavai, Barabbás egyre inkább a hatása alá került.

Amikor Jézus vállán a súlyos kereszttel elindult a kivégzőhelyre, Barabbás is ott volt a tömegben, még hozzá olyan közel, hogy a tekintete találkozott Jézus tekintetével. A töviskorona alatt már kiserkent a vér, de Jézus arca nyugodt volt. Megismerte Barabbást és egy picit hunyorított a szemével. Mi volt ez? A rabtárs kacshintása, vagy átok arra, aki megúsza? Esetleg valamiféle biztatás? Ezt nem tudta eldönteni.

Két hét telt el, közben elterjedt a hír, hogy akit eltemettek, három nap múlva már nem volt a sírban.

Amikor Barabbás szembetalálkozott az utcán az egyik emberrel, akiről úgy tudta, hogy Jézus tanítványai közé tartozik, megszólította. – Uram, én Barabbás vagyok, akit a Názáreti helyett engedtek szabadon, holott sokkal nagyobb bűnös vagyok amannál. Mondd meg, mit tegyek, hogy megtisztuljak a fertelmes bűneimtől!

A tanítvány végigmérte és halványan emlékezett az arcára. Igen, lehetséges, hogy ez az a lator, akinek a helytartó megkímélte az életét.

– Mi van, nem férsz a bőrödbe? – kérdezte. – Örülj, hogy szabad vagy!

– Nem tudok én ennek örülni, uram. Szégyellem, hogy a próféták meghalt, én pedig élek. Szeretném valahogy jóvátenni ezt a tragikus tévedést. Szeretném, ha inkább ő élne.

– Jézus él – mondta a tanítvány. – Feltámadt a harmadik napon, ahogy meg volt írva.

– És én mit tehetek? – kérdezte Barabbás.

– Térj meg – mondta a tanítvány. – Higgy Istenben és cselekedd a jót.

– Van értelme jót cselekednem annyi gonosztett után?

– Van. Mindig van. A jó cselekedeteid által megtisztulsz.

A tanítvány megígértette Barabbással, hogy másnap is eljön erre a helyre, és hazaküldte. Aztán a társaihoz sietett, és megvitatta velük, mi a helyes, hogyan döntene Jézus is ebben a kérdésben.

A tanítványok hosszasan vitatták a dolgot. Néhányan úgy érveltek, hogy ha beveszik Barabbást, az ismert gonosztevőt, akkor már senki sem fog hinni nekik, elveszítik az emberek bizalmát. Mások pedig úgy vélték, hogy nem ítélkezhetnek Isten helyett. Meg kell adni az esélyt Barabbásnak is, hogy a jó útra térjen. Kezdetben különféle megbízatásokat adnak neki, és majd meglátják, hogyan válik be.

Barabbás mindent azonnal elvállalt, a legnehezebb munkákat, a legveszélyesebb megbízásokat is. Először azokat látogatta végig, akiknek szóval vagy tettel kárt okozott. Nem fogadták tárt karokkal. Nagyon haragudtak rá, szidalmazták, fejére olvasták a sok gonosztettet, és még meg is verték.

– Kellett ez neked? – kérdezte az egyik tanítvány, aki elkísérte.

– Megérdemeltem – mondta Barabbás.

– Még mindig velünk akarsz dolgozni?

– Igen. Sok bűnöm van, és sokáig tart majd a tisztulás. De nem adom fel.

– Miért?

– Mert a ti Jézusotok az én bűnömért is megszenvedett. Ezt valahogy meg kell hálálnom.

A tanítványok gyanakodva nézték Barabbás igyekezetét.

– Hogy lehet, hogy mi is az igazságot hirdetjük, akik nem vétkeztünk, és ez a gonosztevő is ugyanezt teszi? Vajon mennyire lehet őszinte?

– Jézus urunk nem azért jött a földre, hogy a jókat megdicsérje, hanem hogy a rosszakat is jóvá tegye – vélte a másik.

Barabbás épp egy öregasszonynak segített cipekedni. Megérezte, hogy nézik, de nem merte viszonzni a pillantásukat.

Az új élete fárasztó volt és egyhangú, de maga is meglepődött azon, mennyi jót cselekedett.

Talán ezeket nem is ő cselekedte, hanem valaki más, aki beköltözött a szívébe. Talán eddig is ott lakott, csak nem hallotta meg a hangját. Egy dologban azonban biztos volt: innen már nincs visszaút.

Az istentagadó

– Hajlandó vagy megtagadni a te istenedet? – kérdezte a kapitány, és szorított egyet a misszionárius kötelékén.

– Ha van Isten, az nemcsak az én istenem, hanem a tiéd is – válaszolt a pap.

– Ne ravaszkodj! – mondta a kapitány. – Nekem másik istenem van.

– Rendben. Neked is lehetnek saját isteneid. De miért akarod, hogy én megtagadjam az enyémet?

– Mert olyan nincs. A te istened egy hazugság.

– Ha az én istenem egy hazugság, akkor nem mindegy neked, hogy én megtagadom-e, vagy sem?

– Nem mindegy. Mert te elterjeszted a hazugságot az egész országban.

– Megelégedsz azzal, ha nem terjesztem azt, amit te hazugságnak vélsz, és csak segítek a többi eltévelyedettnek, akik hisznek?

– Most is hazudsz. Ezzel a kérdéssel is. Ha úgy teszel, mintha lenne istened, másokat is tévedésben tartasz.

– Jól van. Megtagadom az Istent, ha annyira akarod.

– A szívedben is?

– Isten nem a szívemben van, hanem a fejemben. A szívemben szeretet van. Irántad is. A te szívedben nincs szeretet?

– Van. De nem a te fajtád iránt. A te fajtádat el kell pusztítani!

– Most gonoszságot mondtál. A te istened megengedi, hogy gonoszságokat műveljete?

– Ez nem gonoszság. Ez az igazi hit védelme. Ez kötelesség.

– Szóval te azt akarod, hogy én is a te istenedben higgyek?

– Azt. De csak akkor, ha őszintén csinálod.

– A fejembe nem láthatsz bele. Én őszintén szeretek mindenkit, téged is. Legyen ennyi elég. A te istenedben is hajlandó vagyok hinni. Az sincs kizárva, hogy az én istenem és a te istened ugyanaz az Isten, csak más néven ismerjük.

– Megtagadod hát az istenedet?

– Meg. Ha neked ez kell.

– Nem félsz, hogy a te istened megbosszulja, hogy megtagadtad?

– Mitől féljek? Ha Isten létezik, és olyan hatalmas, hogy ő teremtette ezt az egész világot, akkor gondolod, hogy érdekli, hogy én hiszek-e benne, vagy sem?

– De a te istened nem létezik!

– Akkor meg pláne. Egy nem létező istent haragjától miért féljek?

– Nem tudok rajtad eligazodni. Csak csavarod a szót, nem lehet hinni a szavadban.

– Nem tehetek róla, hogy nem tudod elhinni, amit mondok. De nem mondhatok mást, csak amit magam is gondolok. Egyezzünk ki!

– Miben?

– Hogy mindenki abban az istenben hisz, amelyikben akar, de egyikünk sem tesz kárt a másikban.

– Könnyű ilyet megígérni, amikor a foglyom vagy.

– Hát engedj szabadon!

– Ha nem hiszel az én istenemben, akkor ártasz neki!

– Hogyan árthatnék? Gondolod, hogy érdekli a véleményem?

– Érdekli hát. Ezt a beszélgetésünket is hallgatja.

– Akkor biztosan megérti, hogy én őt is tisztetem.

– *Csak* Őt tiszteld!

– Jól van. Most elengedsz?

– Nem bízom benned. De tegyünk még egy próbát! Mondd utánam: Szűz Mária egy kurva volt.

– Utánad mondhatom, de nem tudom, hogy igaz-e.

– Vedd úgy, hogy igaz. Miért ne lehetne Mária kurva?

– Elég, ha azt mondom, hogy Szűz Mária olyan, mint minden más nő? Mint a te feleséged.

A kapitány sújtott egyet a korbáccsal.

– Az én feleségem nem kurva!

– Jól van, de ezt én nem tudhatom. Én nem ismerem a feleségedet, mint ahogy te sem ismered Máriát. Olyanról vitatkozunk, amit nem ismerünk.

– Én ismerem a feleségemet.

– De Szűz Máriát nem.

– Az is csak egy nő.

– Ezzel visszajutottunk a te feleségedhez.

– Az én feleségemet hagyd békén!

– Rendben van. De akkor Szűz Máriáról se beszéljünk!

– Ha áttérsz a mi hitünkre, elengedlek.

– Mit ér az a hit, amit kierőltetnek?

– Hogy mit ér? Akkor másképp mondom. Ha megtagadod a te istenedet, tovább élsz. Ha nem tagadod meg, ledoblak erről a szikláról.

– Látod, ez világos beszéd. Akkor hát meg-egyeztünk. Isten minket úgy segéljen!

– Melyik isten?

– Az egyetlen.

– Az enyém vagy a tiéd?

– Az, amelyikben te hiszel.

– Én az én istenemben hiszek, de a tiédben nem.

– Jó, a te istened segítjen meg bennünket.
Ámen.

– Mi az, hogy ámen?

– Idegen szó. Azt jelenti, úgy legyen.

A kapitány kelletlenül megoldotta a misszionárius kötelékét. Aki már nem is volt többé misszionárius, csak egy az idegenek közül. Lassan bandukolt le a faluba.

– Elengedtek, atyám? – kérdezték tőle a falubeliek.

– El. De többé már ne szólítsatok atyának. Elveszítettem rá a jogomat. Inkább adjatok egy falat ennivalót és tanítsatok meg földet művelni!

Tovább menve még hozzátette: – Ne higgyetek Jézusban, de éljeteztek úgy, mintha hinnétek benne!

(Scorcese Némaság című filmjének ihletésére)

Az utolsó próféta

Az Úr megvizsgálta a világot, és látá, hogy nagy a baj. Az emberek sokasodtak és benépesítették a Földet, de már azt is fölélük, ami a jövő nemzedékek tápláléka lenne. Hogy egy idő után alább kell hagyjon a szaporodási kedv, azt sem Jézus, sem Mohamed nem hangsúlyozta, és ez hiba volt. Valamit tenni kell. Elhatározta, hogy egy újabb prófétát küld a Földre, azzal az üzenettel, hogy elég már, le lehet állni a gyermeknemzéssel, mostantól fogva legyen a világ népessége stabil. Annyian szülessenek, amennyien meghalnak.

Igen ám, de Jézus keresztre feszítése óta senki sem vállalja önként a próféta-ságot. Mohamed még teljesítette az isteni parancsot, de neki is háborúznia és menekülnie kellett. És a helyzet még reménytelenebbé vált. Ha most megjelenne a Földön egy próféta, nem hinnének neki. Lehet, hogy a tévében készülné vele egy interjú, de a humoristák is azonnal kipécéznék. Követői persze lennének, hiszen manapság már minden bolondnak is lehetnek követői, de épp ezért ezzel már nem lehet semmire sem menni.

Az Úr átgondolta a lehetőségeket, és úgy döntött, hogy ezúttal egészen másképp közelíti meg a dolgot. Nem eleven prófétát fog küldeni a Földre, hanem virtuálisat. Arra talán még

hallgatnának, azt valóságosabbnak fogadnák el, mint a valóságos személyt. És amikor a küldetése lejár, őt nem kell kimenekíteni, mint Jézust.

Végigolvasott jó néhány szakkönyvet a korszerű kommunikációról, megnézte, hogy hogyan juttatják el véleményüket a politikusok a választóikhoz, és úgy döntött, hogy e-mailben fordul minden emberhez. Ez gyors, ütős, korszerű, és bizonyára nagy visszhangot fog kelteni. Mert minden internethasználó egyszerre kapja majd meg az üzenetét. Hat milliárd ember fog megdöbbenni, a Földön néhány percre az élet is megáll!

Megfogalmazta a virtuális próféta üzenetét, mindenkinek a maga nyelvén. *„Én, Malakiás Ultima, az utolsó próféta, fontos üzenetet hozok a Mindenek Urától, a világ üzemeltetőjétől, akit Jehovának, Atyának és Allahnak is neveznek. Az Örökkévaló megállapította, hogy az ember teljesítette a sokasodás és a Föld benépesítésének parancsát. Derék dolog volt. Most azonban a saját házatokat falnátok fel, ezért megparancsolja, hogy álljatok le az esztelen szaporodással, inkább pazaroljátok a magotokat, de ne hozzatok több éhes gyermeket a Földre. Ha ez így megy tovább, elkerülhetetlen lesz, hogy az isteni teremtmények a végén egymást öldössék. Ha ez nem vezet eredményre, akkor kénytelen lesz elzárni az asszonyaitok méhét, és várhatjátok, hogy mikor nyitja meg újra. És van még jó*

néhány erőteljesebb intézkedés is a tarsolyában, úgyhogy jó lesz vigyázni. Ő az Úr, aki az atyák vétkeit megbünteti a fiakban, hetedíziglen. Osszátok meg ezt a fontos üzenetet minden házatokbélivel, szomszédaitokkal, barátaitokkal és ellenségeitekkel. Mindezeket az Örökkévaló mondja, az én szájjammal. Sose felejtsetek el, hogy mindannyian Tőle függök.”

Tetszett az Úrnak ez a kemény stílus, és előre élvezte, hogy majd mennyire megdöbben az egész népesség, amint elolvassa az üzenetet.

A világ összes e-mail címének megszerzése nem volt különösen nehéz, hiszen minden adat megvolt az Amerikai Nemzetbiztonsági Hivatal és a KGB archívumában. Az, hogy mindenki a saját nyelvén kapja meg az üzenetet, egy kicsivel nehezebb volt, mert az Úr már kijött a gyakorlatból. De egy kicsit kellett csak koncentrálnia, és ment minden, mint a karikacsapás.

Éjszaka kiment az összes e-mail, szám szerint 3 milliárd 825 millió 773 ezer 551, de persze akinek több e-mail címe is volt, az többször kapta meg.

Az Úr izgatottan nézte, hogy fog majd megbolydulni ez a földi méhkas. De eltelt a nap, aztán eltelt még egy, és az égi üzeneteknek semmi hatása nem látszott. Az emberek ugyanúgy mentek munkába, ugyanúgy tolazkodtak a buszokon, ugyanúgy iszogatták a hivatalban a reggeli kávé, mintha mi sem történt volna.

Az Úr összeráncolta a szemöldökét és utánanézett a dolognak. És megdöbbenve látta, hogy az azonos forrásból érkező sok milliárdnyi üzenet kinek-kinek a spam-mappájába pottyant bele, azt pedig csak kevesen nézik meg. Néhány millióan azért megnézték, de amikor az ismerőseiknek próbálták továbbítani, az ő ilyen tárgyú üzeneteik is mind a címzett spam-mappájában landoltak. Éktelen haragra gerjedt az Úr, mondván, „az Én üzenetem nem levélszemét!”

Ekkor történt, hogy New Yorkban kialudt a villany, Dél-Amerikában kigyulladt néhány őserdő, Kaliforniában megmozdult a föld, kitört a Stromboli vulkán és egyéb szélsőséges időjárási események következtek be.

De a Teremtő lassan lecsillapodott. Elhatározta, hogy inkább a biológiai készletéhez nyúl, és szétnézett a laboratóriumában. Sok minden volt ott, az Úr különösen a baktériumokkal és a vírusokkal szeretett bütykölni. Átlapozta a jegyzeteit, és közben mormogott magában. „Na, mi legyen? Rezisztens baktérium? Madárinfluenza? Ebola? Fekete himlő? AIDS? Koronavírus?”

Leült és kalkulálni kezdett. Melyik mennyire csökkentené az emberiség összlétszámát? A Mindenhatónak nagyon óvatosnak kell lennie, hiszen egyetlen kis számítási hiba, és az ember máris a dinoszauruszok sorsára juthat. Végül úgy gondolta, hogy nem is kell közbelépnie,

hiszen a sarki jégtömegek olvadása már megkezdődött, ez magától is özönvizet vált ki, és aki utána megmarad, az nyugton lesz egy darabig.

Apokrifosz evangéliuma

(Apokrifosz görög tudós, a IV. században élt. Elfeledett írására a Moszad tel-avivi titkos archívumában akadtam rá, egészen véletlenül. A magyarra fordítást magam végeztem, de mivel nem tudok görögül, előfordulhat, hogy valamit nem értettem meg egészen.)

Mivelhogy sokan kezdték megírni azoknak a dolgoknak az elbeszélését, amelyek beteljesedtek, tetszenék nékem is, hogy a Szent Lélektől bátorítván és az igazság felderítésének vágya által hajtván magam is, aki a görög könyveken nevelkedém, leírjam a Názáreti Jézus igaz történetét, nem azt ismételve, amit mások már, mendemondákra alapozva leírtak, hanem hogy utánajárjak, *valójában* hogyan is történhettek ezek a csodás események.

1. Jézus születése

1. Józsefnek, az ácsnak, és Máriának, a feleségének, a Szent Lélek áldásával fiúgyermek születék, akit Jézusnak neveztek el.
2. A gyermek már korán felhívta vala magára a figyelmet. Okos vala, betéve tudott egész szakaszokat a Tórából.

3. Érzékeny vala, akinek megesett a szíve a szegényeken, még a bajba jutott kis állatokon is.

4. És a gyermek gyarapodék bölcsességben és testének állapotjában, és az Isten és emberek előtt való kedvességben.

2. Megkeresztelkedése

1. Amikor pedig elterjede a híre egy férfiúnak, akit Keresztelő Jánosnak is neveztek, mert a Jordán vizében megtisztulást hirdetett vala, Jézus is oda mene, és megkeresztelkedede.

2. Amikor János meglátá őt, isteni sugallatra megismeré benne azt a személyt, aki majd nem vízzel, hanem Szent Lélekkel fog keresztelni.

3. A keresztelkedéskor Jézus vállára egy galamb szálla, és Keresztelő János egy hangot halla az égből: *Ez az én szerelmetes fiam, akiben gyönyörködöm.*

4. Ennek a híre pedig elterjede az egész országban, és az emberek elkezdének beszélni róla.

3. Elkezdi tanítói hivatását

1. Jézus is elgondolkoda a történteken, és ráébrede arra, hogy nem véletlenül született vala a világra, hanem küldetése van.

2. A galileai tenger partján járván meglát vala két halászt, Simon Pétert és Andrást, amint a tengerre hálót vetének. Monda nekik: Jertek velem. Ezentúl emberekre fogtok halászni.

3. Azok vonakodának, de megszólala bennük egy belső hang: *MenjeteK vele!* Azok pedig engedelmeskedének.

4. Ugyanígy történt vala Jakabbal és Jánossal, akik a belső hang hatására még saját atyjuk hajóját is elhagyák.

5. És bejárá Jézus az egész Galileát, zsinagógákban hirdetvén Isten országának eljövételét, bátorságot öntvén a gyengékbe, és segítvén azokat, akik rosszul valának. Nemsokára nagy sokaság kezdé követni őt.

4. A hegyi beszéd

1. Mikor pedig Jézus látá a sokaságot, felméne egy hegy oldalába, hogy mindenki láthassa és hallhassa. És megnyitván száját, tanítja vala őket, többek között mondván:

2. Boldogok lesznek a szegények, mert övék lesz a mennyek országa.

3. Boldogok lesznek, akik most sírnak, mert a mennyekben megvigasztaltatnak.

4. Boldogok lesznek a szelídek, mert az erőszakosoktól megszabadulván ők fogják örökölni a földet.

5. Boldogok lesznek, akik éheznek és szomjúhozni kezdnek az igazságot, mert megvilágosítatnak.

6. Boldogok lesznek az irgalmasok, mert ők is irgalmasságot nyernek.

7. Boldogok lesznek, akiknek szívök tiszta, mert ők látják meg Istent legelőször.

8. Boldogok lesznek a békességre igyekvők, mert már bennük van az Isten.

9. Boldogok lesznek, kik háborúságot szenvednek az igazságért, mert bőséges kárpótlást kapnak.

10. Valaki, aki énhozzám jó, és hallgatja az én beszédimet, és azokat megtartja, hasonlatos az valamely házépítő emberhez, aki kősziklára vette fundamentumot, és azt az árvíz sem mozdíthatá meg.

11. Aki pedig hallgatja, de nem tartja meg, hasonló ahhoz az emberhez, aki fundamentum nélkül építé a házat, amely az árviztől azonnal összeomola.

5. A Törvényről

1. Nem azért jöttem közétek, hogy eltöröljem a Törvényt, hanem hogy megújítsam azt.

2. Hallottátok, hogy mondatott: Szemet szemért, fogat fogért. Én pedig azt mondom néktek: Ne álljatok ellent a gonosznak. Isten dolga az ítélkezés.
3. Hallottátok, hogy mondatott: Szeresd felebarátodat és gyűlöld ellenségedet. Én pedig azt mondom néktek: Szeressétek ellenségeiteket is. Tegyetek jót azokkal, akik titeket gyűlölnék, mert a szeretet őket is megváltoztatja.
4. Mindennek pedig, aki tőled kér, adj, és ne várj érte viszonzást.
5. És amint akarjátok, hogy veletek cselekedjenek, ti is akképpen cselekedjétek azokkal. Jót tegyetek, és a ti jutalmatok sok lesz a mennyországban.
6. Legyetek irgalmasok, mert a ti Atyátok is irgalmas.
7. Ne ítéljétek, hogy ne ítéltessetek.
8. Ne kárhoztassatok, és nem kárhoztattok, megbocsássatok, és néktek is megbocsáttatik.
9. Adjatok, és néktek is adatik.

6. Az apostolok kiválasztása

1. És lőn azokban a napokban, hogy Jézus kiméne a hegyre imádkozni, és az éjszakát az Istenhez való imádkozással tölté el.

2. És amikor megvirradt, előszólítá az ő tanítványait és kiválaszta azok közül tizenkettőt, akiket apostoloknak is nevezte.
3. Látván a sok lelki és testi beteget, Krisztus azt mondta a tanítványainak: Az aratnivaló sok, de a munkás kevés.
4. Rendele azért másokat is, hetvenet, és elküldé azokat kettőnként minden városba és helyre, ahová ő menendő vala.
5. És a tanítványait összehíván, azt mondta Péternek: Téged választalak kősziklának, hogy rajtad építhessem fel az én anyaszentegyházamat.
6. És néked adom a mennyek országának kulcsait. És a mit megkötsz a földön, a mennyekben is kötve lesz, és a mit megoldasz a földön, a mennyekben is oldva lesz.
7. De te és az utódaid jól vigyázzatok! Aki visszaél ezzel a hatalommal, és megrontja az én egyházamat, ez a kőszikla a lába alatt szét fog porladni, és aki ezt művelé, a pokolba jut nyilván.

7. Példázat az elveszett juhról

1. Közelgetnek vala pedig őhöz a bűnösök is, hogy hallgassák őt.

2. És zúgolódnak a farizeusok és írástudók, mondván: Ez bűnösöket fogad magához.
3. És felelvén Jézus, monda nékik: Az egészségeknek nincs szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Nem azért jöttem, hogy az igazakat hívjam, hanem a bűnösöket, a megtérésre.
4. És elbeszéle nékik ezt a példázatot, mondván: Melyik ember az közületek, akinek ha száz juha van, és egyet azok közül elveszt, nem hagyja ott a kilencvenkilencet a pusztában, és nem megy az elveszett után, mígnem megtalálja azt?
5. Mondom néktek, hogy nagyobb öröm lesz a mennyben egy megtérő bűnösön, hogynem kilencvenkilenc igaz emberen, akinek nincs szüksége megtérésre.

8. Jézus betegeket gyógyít

1. Jézushoz özönlöttek vala a betegek, mert elterjedt, hogy mindenkit meg tud gyógyítani.
2. Jézus Istenhez imádkoza, és kéré őt, segítsen neki gyógyítani.
3. És lőn. A betegek meggyógyultak vala.
4. Jézus később is sok embert meggyógyított vala. Amikor egy gutaütöttet hoztak elébe, azt mondta néki: Bízzál, fiam! Megbocsáttattak néked a te bűneid.

5. Az írástudók azt mondák egymásnak: Ez káromlást szól. Isten helyett cselekszik. Mert ki bocsáthatja meg a bűnöket, hanemha egyedül az Isten?

6. Jézus pedig, hallván ezeket, felele nékik, mondván: Isten megbocsát azoknak, akik hisznek, és elveszi tőlük a szenvedést.

9. A szombatról

1. Jézus szombatnapon a zsinagógában vala. És imé, vala ott egy beteg ember, akit Jézus meggyógyít vala. És a farizeusok megkérdeék őt, mondván: Szabad-é szombatnapon gyógyítani?

2. Ő pedig monda nékik: Kicsoda közületek az az ember, akinek van egy juha, és ha az szombatnapon a verembe esik, meg nem ragadja és ki nem vonja azt?

3. Mennyivel drágább az ember a juhnál! Szabad tehát szombatnapon is jót cselekedni.

10. Példázatok az Isten országáról

1. Jézus példázatot ad eléjük, mondván: Hasonlatos a mennyeknek országa az emberhez, aki az ő földébe jó magot vetett.

2. De amikor az emberek alusznak vala, eljöve az ő ellensége, és konkolyt vete a búza közé, és elméne.

3. Mikor pedig felnevelkedék a vetés, és gyümölcsöt terme, akkor meglátszék a konkoly is.
4. Látván a szolgák, megkérdezték: Akarod-é, hogy elmenvén összeszedjük azokat?
5. Ő pedig monda: Nem. Mert amikor összeszeditek a konkolyt, azzal együtt netán a búzát is kiszaggatjátok.
6. Hagyjátok, hogy együtt nőjön mindkettő az aratásig, és az aratás idején azt mondom majd az aratóknak: Szedjétek össze először a konkolyt, és kössétek kévékbe, hogy megégesétek, a búzát pedig takarítsátok be.
7. Akinek van füle a hallásra, hallja.

11. Jézus jóllakat ötszáz embert

1. Jézus elméne egy puszta helyre egyedül. A sokaság pedig ezt hallván gyalog követé őt a városokból. Sokan megéhezének, de összesen csak öt kenyérük és két haluk vala.
2. Jézus azt monda: Hozzátok azokat ide hozzám.
3. És vevé az öt kenyeret és két halat, szemét az égre emelvén, imádkozék. Majd ötszáz apró falatra morzsolva megáldá azokat. És mindnyájan evének, és a megáldott apró falatokkal teljesen betelének.

12. Krisztus bevonulása Jeruzsálembe

1. Amikor eljőve az idő, Jézus szerze egy számarat, hogy beteljesedjék Zakariás próféta jóslata a szegény és számárháton ülő Szabadítóról. És azon ülve bemene Jeruzsálembe.
2. A sokaság pedig, látván őt jőni, pálmaleveleket lengete és kiálta vala, mondván: Hozsánna a Dávid fiának! Áldott, aki jó az Úrnak nevében!
3. És beméne Jézus az Isten templomába, és kiűzé mindazokat, akik ott árulnak és vásárolnak vala, és monda nékik: Az imádság házát csak az Isten iránti alázat gyanánt használjátok!
4. És a templomban sok beteget meggyógyíta.
5. A főpapok és írástudók pedig haragra gerjedének. Kérdék: Ki adá néked ezt a hatalmat?
6. Jézus pedig felelvén, monda nékik: Nem én cselekszem, hanem az Úr cselekszik általam. Én magam gyöngye vagyok, de az Úr erős. De hiszen ezt ti is tudjátok.

13. A legnagyobb parancsolat

1. A farizeusok közül egy megkérdezé Jézust: Mester, melyik a legnagyobb parancsolat a törvényben?

2. Jézus pedig monda néki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. Ez az első nagy parancsolat.
3. A második pedig hasonlatos ehhez: Szeresd felebarátodat, mint tenmagadat.
4. E két parancsolat betartása alapján ítéltettek meg.

14. Az irgalmas szamaritánus

1. És ímé egy törvénytudó kérdé: Ki az én felebarátom?
2. Jézus pedig felevén, monda: Egy ember megy vala alá Jeruzsálemből Jerikóba, és rablók kezébe esék, akik azt kifosztván és megsebesítvén, elmenének, és ott hagyák félholtan.
3. Mene alá azon az úton egy pap, aki azt látván, elkerülé. Hasonlóképpen egy Lévita is, mikor arra a helyre ment és azt látta, elkerülé.
4. Egy szamaritánus pedig az úton menvén, odaért, ahol az vala, és amikor azt látta, könyörületességre indula.
5. És bekötözé annak sebeit, és felhelyezvén őt a tulajdon barmára, vivé a vendégfogadó házhoz, és gondját viselé néki.
6. E három közül azért kit gondolsz, hogy felebarátja volt annak, aki a rablók kezébe esett?

7. Az pedig monda: Az, aki könyörült rajta.

8. Monda azért néki Jézus. Eredj el, és te is aképpen cselekedjél.

15. Az utolsó ítéletről

1. Jézus monda: Mikor pedig eljő a Megváltó az ő dicsőségében, elébe gyűjtetnek mind a meghalt lelkek. És elválasztja őket egymástól, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől.

2. Akkor azt mondja a jobb keze felől állóknak: Jertek, én Atyámnak áldottjai, örököljétek ez országot, amely számotokra készítettett a világ megalapítása óta.

3. Mert éheztem, és ennem adtatok, szomjúhoztam, és innom adtatok, jövevény voltam, és befogadtatok engem.

4. Mezítelen voltam, és felruháztatok, beteg voltam, és vigasztaltatok, fogoly voltam, és eljöttetek hozzám.

5. És ha megcselekedtétek ezeket eggyel az én legkisebb atyámfiái közül, énvelem cselekedtétek meg.

6. Akkor szól majd az ő bal keze felől állókhoz: Távozzatok, ti nem juthattok be a mennyeknek országába, a ti sorsotok az örök halál.

16. A főpapok Jézus élete ellen

1. Egybegyűjték a papi fejedelmek és a farizeusok a főtanácsot, és mondának: Mit cselekedjünk? Ez az ember sok rendkívüli dolgot művel.
2. Ha ekképpen hagyjuk őt, mindenki rá fog hallgatni, és eljönnek majd a rómaiak, és elveszik tőlünk mind e helyet, mind e népet.
3. Kajafás pedig, aki főpap vala abban az esztendőben, monda nekik: Jobb nekünk, hogy egy ember haljon meg a népért, és az egész nép el ne vesszen.

17. Az utolsó vacsora

1. Ahogy az elrendelt ideje már nagyon közel vala, Jézus összegyűjté a tanítványait a húsvéti bárány elfogyasztásához.
2. Mikor pedig evének, vevé Jézus a kenyeret, és hálát adván megtöré, és adá a tanítványoknak, és monda: Amikor kenyeret esztek, gondoljatok az én testemre, amely nem lesz soha többé.
3. És vevén a poharat, bort tölte bele, és hálát adván, adá azoknak, ezt mondván: Amikor ezt isszátok, gondoljatok az én véremre, amely sokakért kiontatik, bűnösöknek bocsánatára.

4. És ez az új szövetség az Isten és az ember között, örökkön örökké.

18. Gyötrődés a Gecsemáné kertjében

1. Akkor elméne Jézus velök egy helyre, amelyet Gecsemánénak hívtak, és monda a tanítványoknak: Üljetek le itt, míg elmegyek és imádkozom.

2. És egy kissé előre menve, arcra borula, könnyörögvén és mondván: *Atyám, ha lehetséges, múltjék el tőlem e keserű pohár! Mindazáltal úgy legyen, ahogy te akarod.*

3. Akkor méne a tanítványokhoz, és monda: Vigyázzatok és imádkozzatok, hogy kísértetbe ne essetek.

19. Jézus elfogatása

1. Júdás késve érkeze, a főpap emberei pedig a nyomába eredének, követék őt, és kezeiket Jézusra veték.

2. Mikor pedig Júdás látá, hogy akaratlanul is ő vezeté nyomra a martalócokat, elbujdosa, és nagy bánatában megöle magát.

20. Jézus kihallgatása a főpapnál

1. A főpapok és a vének hamis bizonytságot keresnek vala Jézus ellen, hogy megölethessék őt.

2. Utoljára pedig előjövén két hamis tanú. Mondák: Ez azt mondta: Leronthatom az Isten templomát, és három nap alatt felépítem azt.

3. Jézus felele: Én semmit sem cselekedhetem egymagamban. Az Úr az, aki rombolhat és építhet. Én csak a kéz vagyok.

4. És én nem magamtól szólok, hanem az Atya szól általam. Az Úr sugallja, mit cselekedjek és mit mondjak. Isten általam tanít és gyógyít.

5. A főpap monda néki: Mondd meg nekünk, hogy te vagy-é az Istennek Fia?

6. Jézus azt felele: Isten engem a fiának fogadott.

7. Ekkor a főpap azt monda: Káromlást szólott. Mi szükségünk van még bizonytságra?

21. Jézus Pilátus előtt

1. Amikor reggel lön, a főpapok és segédeik megkötözvén őt, elvivék, és átadák Poncius Pilátusnak, a helytartónak.

2. Jézus pedig ott áll a helytartó előtt, és kérdezőt a helytartó, mondván: Miért neveznek téged a zsidók királyának?
3. Jézus felele, mondván: Apám Dávid király nemzetségéből származik. De hát te is Ádámtól származol, mint mi mindannyian.
4. Akkor a főpapok és a vének tovább vádolák őt, de Jézus már nem válaszola a vádakra.
5. Pilátus kérdé: Miért nem szólsz semmit? Miért nem próbálsz megmenteni magad?
6. Jézus pedig monda: Az Írás szerint egy prófétának meg kell halnia, hogy feltámadván elhozza a világnak az igazságot. Én vagyok az a próféta. Mert az embereknek szükségük van a reményre.

22. Jézus és Barabbás

1. Ünnepenként az vala szokásban, hogy egy bűnöst szabadon bocsátanak. Pilátus a helytartói palota erkélyére hozatá Jézust és egy gyilkost, akit Barabbásnak neveztek.
2. Pilátus megkérdezőt a sokaságot, hogy az ünnep alkalmából melyiküket engedje szabadon.
3. És ugyanazok, akik nemrég még pálmalevelekkel és hozsannával fogadák a számárháton bejövő Jézust, a főpapok rágalmaitól felizgat-

ván ellene fordultak vala, és Barabbás szabadon bocsátását követelék.

4. Pilátus ismét felszólala, el akarván bocsátani Jézust.

5. De azok ellene kiáltának, mondván: Barabbást akarjuk!

6. Pilátus pedig látván, hogy semmi sem használ, vizet vévén, megmosá kezeit a sokaság előtt, mondván: Ártatlan vagyok ez ember vérétől.

7. Ez után arra utasíta a katonák parancsnokát, hogy ne hagyják Jézust sokáig szenvedni.

8. Jézus engedelmesen tűré a szenvedését. Amikor korbácsolták és köpködték vala, felkiálta: *Atyám! Bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek.*

9. Amikor pedig Jézus visszaadá lelkét a Teremtőnek, nagy vihar támadá, villámok csapdosának, és minden ott lévőt félelem szállt vala meg.

23. Jézus feltámadása

1. Mikor pedig beesteledék, eljőve egy gazdag ember Arimathiából, név szerint József, aki maga is tanítványa vala Jézusnak.

2. Ez Pilátushoz menvén, kéri vala Jézus holttestét.

3. És magához vévén azt, begöngyölé tiszta gyolcsba, és elhelyezé a sírba, amelyet a sziklába vágatott vala.

4. Három nap eltelvén Mária Magdaléna oda mene a sírhoz, és látá, hogy a holttest már nincs ott. És monda: Ahogy megjósoltatott, Jézus feltámadott a halálból.

5. Amikor a tanítványok az Emmaus felé vezető úton menének, egy hangot hallának. A hang azt monda nekik: *Menjetek, és mondjátok meg az én atyámfiainak, hogy feltámadtam. Beteljesedett az Írás.*

6. A tizenegy apostol pedig elméne Galileába, a hegyre, ahova Jézus rendelte vala őket. Szivárvány jelene meg felettük, amiből Jézus hangja hallatszott vala: *Elmenvén tegyetek tanítványokká minden népeket, megkeresztelvén őket az Atyának, a Fiúnak és a Szent Léleknek nevében.*

7. *Tanítván őket, hogy megtartsák mindazt, amit én tanítottam néktek. És ímé, én veletek vagyok minden napon, a világ végezetéig. Ámen.*

8. Ez pedig az én történetem vége. Éljetek Jézus tanításai szerint, szeressétek egymást, és a mennyei Atyátok megjutalmaz benneteket nyilván.

TÖPRENGÉSEK

Istenek és próféták, avagy ember nem interpretálhat istent

Induljunk ki abból, hogy egyetlen isten van. Mivel Isten mindenható, nem is lehet elgondolni azt a helyzetet, hogy több mindenható Isten is létezik. Ezt az egy Istent viszont a különféle próféták különféleképpen interpretálják. A próféták (Mózes, Jézus és Mohamed) emberek voltak, és mivel senki emberfia nem értheti meg Istent, nem tételezhető fel, hogy bármelyikük interpretációja tökéletes és hogy kizárja a másikat. Az a feltételezés, hogy egy prófétának van annyi esze, hogy ő képviselhesse Istent a többi ember előtt, eleve istenkáromlás.

Nem képzelhető el, hogy ez az egyetlen Isten a zsinagógában azt szereti, ha kalap van a fejemen, a keresztény templomban azt szereti, ha leveszem a kalapomat, a mecsetben pedig azt, ha leveszem a cipőmet. Ezek pusztán emberi hiedelmek és az egyes vallásokon belül elterjedt szokások. Ugyanezt elmondhatjuk a kalapos-pajeszos zsidókról, a keresztet vető keresztényekről és a hosszú szakállú mohamedánokról. Isten nyilván kedveli, ha imádják, de hogy ki mikor böjtöl és naponta hányszor imádkozik, az feltehetően hidegen hagyja. És

ha az egyik próféta hívei gyilkolják a másik próféta híveit, az feltehetően arra fogja készíteni ezt az egy Istent, hogy egy adott pillanatban véget vessen ennek az egész vircsaftnak.

Kellene egy olyan alapszabály, amely mindegyik vallásra érvényes. Ebbe beletartozna, hogy tisztelni kell az emberi életet, segíteni kell a rászorulóknak, szorgalmasan kell dolgozni, valamint óvni kell a természeti környezetet. Ehhez egy-két dolgot még biztosan hozzá lehet tenni, de most nem a teljesség a lényeg. A lényeg az, hogy az egyéni vagy vallási szokások követése magánügy kell legyen, és az egyik irányzat hívei nem kérhetik számon a saját értékrendjüket a másik irányzat hívein. A multikulturalizmus és vallási sokszínűség csak egy ilyen általánosan elfogadott normával együtt létezhet. Aki úgy vándorol be egy országba, hogy nem ismeri el magára nézve kötelezőnek ezeket a követelményeket (vagy ha már ott születik, de megsérti a normát), annak nem lehet helye az adott országban. Nagyon fontos megérteni minden vallásos emberrel: ha hősiesen gyilkolod a másik vallás híveit, akkor nemcsak hogy nem hős mártírként jutsz a mennyországba (már ha egyáltalán létezik – ezen a téren a zsidók hátrányban vannak), hanem egyáltalán nem kerülhetsz oda.

Ártatlan embereket megölni nem erény, hanem bűn, és ha közben te magad is meghalsz, az az öngyilkosság egyik fajtája. Az öngyilkos-

ságot pedig minden vallás tiltja. (Talán a buddhista szerzetesek esetét, akik elégették magukat a vietnami háború alatt, a politikai tényezők miatt külön kezelhetjük.)

2015 januárjában Párizsban iszlám terroristák hidegvérrel lemészároltak tizenkét embert, majd azt kiáltották: „Megbosszultuk a prófétát”. Mohamedet (Mózeset, Jézust stb.) nem lehet megbosszulni. Akárhány gyilkosság sem feledtetheti azt a tényt, hogy valaki valamit (valami rosszat) gondolt róla. Mohamed nem olvas francia élclapokat, és senkinek sem tiltotta meg, hogy nyilvánosan ábrázolja. (Nem ismerem a Koránt, de ha tett ilyen említést, akkor az nyilván a „személyi kultusz” elkerülésére vonatkozott.) Mózeset sem érdeklik a kommentárok, és Jézusnak sem fűződik semmi érdeke ahhoz, hogy glóriával jelenítsék meg – a keresztre feszítés ábrázolását pedig véleményem szerint kifejezetten perverz dolognak tarthatja.

Egy Isten van, és mi, emberek, semmit sem tudhatunk róla biztosan.

Utóirat: Lehet, hogy mindezekben tévedek. De hát én is ember vagyok.

Mikor történt a teremtés?

Az „intelligens tervezés” (intelligent design) elmélet szerint azért olyan tökéletes minden élőlény, mert egy intelligens alkotó (azaz Isten) tervezte őket. Bár a magam részéről korántsem vagyok meggyőződve arról, hogy a jelenleg tanulmányozható élőlények olyan tökéletesek lennének (miért nem tud repülni a strucc, és miért nem tud a víz alatt élni a delfin?), valószínűbbnek tartom a fokozatos tökéletesedést, a külvilághoz való alkalmazkodást, mint az egyszeri teremtést. Akárki is legyen a teremtő.

Mi értelme volt fehér és barna medvét is teremteni, párducot is meg leopárdot is, az ezernyi kullancsfajtát vagy éppen a több ezernyi penészgombafajt? El tudjuk képzelni ennek a folyamatát? És az okát? A darwini magyarázat sokkal egyszerűbb és számomra sokkal hihetőbb.

A Noé bárkája történet nyilvánvalóan nem több mesénél. Mert ha valaki komolyan veszi (és még mindig vannak, akik az Ararát oldalán keresik a bárka maradványait), akkor hogyan magyarázza meg az egymástól nagy távolságban élő fajok összeterelését? Teljesen valószínűtlen például a jegesmedve és a trópusi madárfajok, a giliszta és a kondorkeselyű, a pingvin és a krokodil együttes megjelenése. A történet néhány eleme külön-külön hihető (az

emberiség bűneinek meg-sokasodása, az Úr haragja, az árvíz, a bárka mint a menekülés eszköze), de ezek az elemek nem illeszthetők össze hihető egészé. (Illetve csak hihetjük, de meg nem érthetjük.)

Én mégsem zárom ki, hogy Istennek köze van a teremtéshez. Az egyik lehetőség, hogy a teremtés egy folyamat, és Isten most is dolgozik rajta, változtat, tökéletesít (és Darwin csak ezeknek a változtatásoknak a logikáját sejtette meg), azaz a majom és az ember közötti hasonlóság oka, hogy a már elkészült elemeket egyszerűbb volt egy picit módosítani, mint nulláról kezdeni. A másik lehetőség, hogy Isten nem az élőlényeket teremtette meg, hanem csak az életet magát, ő végezte el a fehérjeláncok speciális összeillesztését. És az a pillanat volt a teremtés egyetlen pillanata, a többi már a darwini elképzelések szerint ment a maga útján. Mert ameddig nekünk nem sikerül az élettelen fehérjeláncokból az élet valamennyi funkciójával rendelkező, igazi élőlényt összerakni, addig ezt a lehetőséget sem zárhatjuk ki. Addig ez csoda.

Mindez persze összefügg azzal a kérdéssel, hogy Ádám és Éva mekkora falatot harapott ki a tudás almájából.

Milyen nemű Isten?

Nem vagyok vallásos, és emiatt a Biblia tanulmányozása során folyton olyan ellentmondásokba ütközöm, amelyeken csak a hit tudna átsegíteni. Legutóbb Jézus embervoltán gondolkodtam el.

Ahhoz, hogy Jézus egészséges emberként megszülethessen, a fogamzás során szükség volt egy férfi kromoszómára, arra, amit halandók esetében egy sperma szállít. És ha ez a kromoszóma nem férfitől származik, akkor semmiképp sem lehet férfi az utód. A kromoszómák ugyanis alaphelyzetben XX összetételűek, és az egyik X-nek Y-ná kell változnia ahhoz, hogy a gyermek fiúnak szülessen. Ha a fogamzáskor nem lett volna jelen a férfi kromoszóma, Jézus nő lett volna (hasonlóan ahhoz, ahogy mi magyarok a szárnyas Jézuskát elképzeljük). A nem kellően képzett olvasó önkéntelenül is arra gondol, mennyivel egyszerűbb lett volna József spermáját megáldani, valamilyen csodás tulajdonsággal felruházni, és így érne el Jézus különlegességét. Csak akkor Mária nem maradhatott volna szűz. De miért kellett szűznek maradnia?

Ádámnak és Évának komoly népesedési feladatokat kellett végrehajtania az Édenkertből való kiebrudalásuk után, ezért tehát a küldetés teljesítéséig egy szűznek nem lehetett ko-

molyabb értéke. A kereszténység bűn-elképzelésében kapott szerepet a szeplőtlenség. Egy szűz még szeplőtlen, azaz mentes az eredendő bűntől. Ez a megközelítés azonban sántít. Az eredendő bűn nem a szexualitás felismerése és élvezete volt, hanem a tudás almájának a tiltás ellenére történő eltulajdonítása. (Persze ha figyelembe vesszük, hogy az átlagember mennyire értelmes, akkor arra gondolhatunk, hogy az első emberpár a tudás almájába épp hogy csak beleharapott, teljesen megemészteni nem tudta.)

De térjünk vissza Jézus ember-voltához. Ha a születendő gyermek csak félig lett volna ember (a genetikai anyagnak a sperma által hordozott másik fele nélkül), akkor nem tudta volna leélni az életét egészen a tragikus végkifejletig, valamilyen genetikai betegségben elpusztult volna. Ha tehát Jézus valóságos ember volt, akkor az isteni összetevőnek is emberi jellemzőkkel kellett rendelkeznie. És ha Jézus férfi volt, abból egyenesen következik, hogy Isten is csak férfi lehetett.

De itt a bökkenő. Az ember és a csimpánz genetikai felépítése 99 %-ban azonos. És más fajok DNS-e is kevésbé különbözik tőlünk. Én arra gondolok (ha mindenképpen össze akarom egyeztetni a teremtéstörténetet a tudománnyal), hogy Isten a világot nem a semmiből teremtette, hanem önmagából. Így hát nem olyan nagy a távolság Isten és ember, Isten és

csimpánz, de akár Isten és egy tengerimalac között sem.

A világ alapvetően azonos anyagból áll, és ebben az anyagban maga a Teremtő is benne van. Bennünk van. Ha egyáltalán van Isten, akkor az maga a világ. Meglepetés?

Áldozatok

Az áldozat fogalma egyidős a vallásokkal. Már az egyistenhit előtt is áldozatokat mutattak be a különféle isteneknek. Az áldozatnak az a logikája, hogy ha valamiről lemondok, ami nekem fontos, kellemes, és azt felajánlom az isteneknek, akkor cserében az istenek jól fognak bánni velem. Itt mindjárt felvetődik az a kérdés, hogy ha az áldozatért várok valamit cserébe, az mennyiben áldozat. Nem inkább valamiféle alku, illetve cserekereskedelem? Neked adunk egy bárányt, és ezért te adsz esőt. Neked adunk egy szüzet, és ezért te egy ideig békén hagysz bennünket. Más kérdés, hogy ami nekünk olyan nagy érték, például az étel és a szűz, vajon olyan nagy érték-e az isteneknek is. És különösen kérdéses, hogy ha az isteneknek csak a mi áldozatunk füstje jut, nem maga az étel, azzal mit tudnak kezdeni. Mindegy, a gesztus a fontos.

Az Ószövetségben ott van Ábrahám története, akitől az Úr azt kívánta, hogy áldozza fel neki az első szülött fiát, Izsákot. Ez már azért is furcsa, mert ez az áldozat korántsem lett volna önkéntes. Nem adomány lett volna, hanem adó. De hamarosan kiderül, hogy ez csak egy teszt volt, az Úr meg akart győződni Ábrahám feltétlen hűségéről. Már ifjúkoromban is nagyon zavart ez a sztori. Mi van, ha a szom-

széd álmában jelenik meg az Isten, és azt kéri tőle, hogy mézároljon le bennünket? Tegyük fel, hogy maga az Isten ilyen nem akar, de a szomszéd félreérti a sugallatot. Isten ments, hogy ilyen történetbe belekeveredjek!

A legfurcsább dolog csak most jön. Sok helyen lehet látni azt az érvelést (falragaszon, graffitin), miszerint „Isten annyira szeretett bennünket, hogy a saját egyszülött fiát áldozta értünk”. Itt bizony kibicsaklik a logika. Ki áldozta fel Jézust? Az Isten. Kinek áldozta fel? Saját magának. (A saját magának áldozatot bemutató Isten esetében értelmetlen az alku. Vagy csak olyan alkuról lehet szó, amelynek árát majd az emberiségnek kell megfizetnie, utólag.)

Miért áldozta fel az Isten a saját fiát? Hogy ezzel megválthassa az emberiség bűneit. És azért kellett Jézusnak kínszenvedések közeppette meghalnia, hogy az emberiség bűnei meg legyenek bocsátva. De ez csak az első felvonás volt. Mert jön még egy „utolsó ítélet” is, ami majd végleg rendet csinál. Ez aztán nem lesz egy sétagalopp. Az evangélisták szerint nemzettek és országok bonyolódnak bele háborúkba, amik azokra is hatnak, akik a „híreket” hallják. Éhségek lesznek, továbbá döghalálok, azaz pusztító betegségek, kórok, amelyek az embert és a természeti környezetet sújtják. Végül a földindulások is feltűnően megszaporodnak. Az emberek előre félnek a történektől, de ezeknek

„meg kell lenniük”. Nos, lehet, hogy Jézus feláldozásának volt valami köze ahhoz, hogy mennyire szeret bennünket az Isten, de ez a végkifejlet már túlmegy minden határon.

Egyszerűbb lenne a kevés bűntelen embert kiragadni a bűn mocsarából és a mennyországba felvinni, a többieket pedig hagyni, hadd vétkezzenek tovább.

A bűn és a bűn kezelése az egész Bibliában végigvonul. A tiltott gyümölcs leszakítása miatt szülik meg a nők fájdalommal a gyermekeiket (egyébként pont úgy, mint az összes többi emlős, csak tessék megnézni egy kiscica születését), amellet mindannyiunknak meg kell halnia. (Nem tudom, mi lett volna a büntetés, ha Ádám és Éva az örök élet almájába harap bele.)

Isten hajlamos megbüntetni az apák vétkeit a fiakban (egyések szerint csak azokban a fiakban, akik az apjuk mintáját követik, de hát azok a saját jogukon is bűnösök). A keresztény vallási irányzatok többsége szerint születésünktől fogva bűnösök vagyunk. Ebből a szempontból a kereszténység a bűnös emberek vallása. Isteni csoda, hogy ennyire elterjedt a világon.

Laikus gondolatmenetemet egy ismert misszionárius-viccel zárom. Ebben a misszionárius részletesen elmeséli, hogy amit a bennszülöttek eddig műveltek, az egytől egyig bűnös dolog. Az előadás végén a törzsfőnök megkérdezi, hogy akkor is bűnösök voltak-e,

amikor még nem tudták, hogy bűnös dolgokat cselekedtek. – Akkor még nem, mert nem tudtátok megkülönböztetni a jót a rossztól – feleli a misszionárius. – Akkor meg, az Ég áldja meg, miért kellett bennünket felvilágosítania? – kérdezi a törzsfőnök.

Honnan tudták?

Lapozgatom a Bibliát (Károli Gáspár első magyar fordítását, nem lehetetlen, hogy tele van hibákkal, félreértelmezésekkel, de ez van meg itthon).

Azon töröm a fejem, hogy honnan tudták az evangélisták, mi történt Jézus születése előtt. Máté leírja, hogy amikor József tudomást szerzett a menyasszonya terhességéről, titokban el akarta bocsátani, de az Úr angyala álmában megmagyarázta a dolgot. Lukácsnál Mária tudja meg először, milyen megtiszteltetés fogja érni. Mária meglátogatta Erzsébetet, aki meddő asszonyként már a hatodik hónapban járt az ő váratlan terhességében. A magzat pedig „repe-se az ő méhében”, amikor meghallotta Mária hangját. Márk és János nem tud az előzményekről, ők Keresztelő Jánossal kezdik a történetet. Ez tehát az első rejtély.

De némileg rejtély a Jézus megkísértéséről való történet is. A Lélek vitte oda, azzal a céllal, hogy a Sátán megkísérthesse. A Sátán mindenfélét ígért neki, ha ezentúl őt imádja. Még egy kicsit meg is röptette, hogy megmutathassa neki a világ minden országát. De Jézus ellenállt. Erről vajon hogy tudhattak az evangélisták? (Még a párbeszédet is leírják, szóról szóra.) Jézus talán személyesen mondta el

nekik? Ez nem nagyon valószínű, hiszen kérdésnek tűnhetett volna.

Az is lehetséges, hogy mindegyik evangéliumot maga Isten diktálta a szerzőknek. De akkor miért különböznek a szövegek?

Akárhogy töröm a fejem, az a magyarázat tűnik a leghihetőbbnek, hogy ezeket a történeteket az evangélisták részben kitalálták, részben egymástól vették át és az ízlésüknek megfelelően változtattak rajta. Nyilván van valóság-alapja a történetnek, a példabeszédeknek, a példabeszédeknek, a példabeszédeknek el kellett mondania (ha a csodáktól el is tekinthetünk), hiszen azok egy eredeti gondolatmenetet és egy új, összefüggő erkölcsi rendszert tükröznek.

Most itt tartok. Ahol a Mester és Margarita elkezdődik. Az irodalmi lap szerkesztője (Berlioz) arra akarja rábeszélni a költőt (Hontalant), hogy a költeményében azt emelje ki: Jézus létezése csupán legenda, az egyéb hasonló legendákhoz hasonlóan. (Bár én hiszek az emberben és a tanításaiban, csak az isteni körítésben nem.) Várom, mikor jelenik meg Woland, a titokzatos professzor...

Isten értékrendje

Isten útjai kifürkészhetetlenek. De azért kellene lennie valamilyen rendszernek, hogy mit miért csinál, mi tetszik neki, és mi nem. A Biblia (ezúttal az Ószövetséget olvasgatom) bizony nem szolgál biztos iránytűként.

Már az sem világos, hogy miért volt szüksége az Istennek a világra. Unatkozott? De ha öröktől fogva létezett, akkor miért (és pontosan mikor) unta el magát? Lehetséges, hogy Isten önmagát is a világgal együtt teremtette?

Az állatokat párosával hozta létre, de emberből kezdetben csak az egyiket, a férfit (ha egyáltalán beszélhetünk férfiról a nő nélkül), és Évát Ádám oldalbordájából alkotta. Miért volt erre szükség? Talán azért, hogy kifejezze, míg az állatoknál a két nem egyenlő értékű, az embernél a férfi van feljebb

Éltek, éldegéltek volna békésen az Édenkertben, ha Isten nem állított volna csapdát az emberpárnak. Felhívta a figyelmüket arra, hogy minden fa közül melyekről nem ehetnek. (Maguktól talán sohasem találtak volna rá. És miért kellene ezek a fák, ha nem szabad belőlük enni?) Magában még ez sem volt elég, ezért a kígyónak kellett biztatnia őket, hogy csak bátran harapjanak bele. Vajon a kígyó honnan tudta, hogy van ilyen fa?

Ha ő is hallotta a tiltást, akkor miért nem ő harapott bele elsőnek? A teológusok szerint az ember megkapta a tévedés és a rossz cselekedet jogát, ezért volt szükség a kísértésre. De nem lett volna egyszerűbb jó embereket teremteni?

Szigorú volt a büntetés. Az asszonynak fájdalommal kell világra hoznia a gyermekét (ráadásul örökké epekednie kell a férje után), a férfinak pedig orczája verejtékével kell megkeresnie a kenyerét. A kígyó is megkapta a magáét: ezentúl a hasán kell csúsznia. De ha csak két ember (és egy állat, a sátán-lelkű kígyó) követett el bűnt, a büntetés miért sújtja minden ivadékukat? Ez ellenkezik az igazság-érzékünkkel.

Kain és Ábel az első emberpár fiai voltak. Mindketten hoztak áldozatot Istennek, de valamiért az Úr „Kain áldozatára nem tekintte”. Ez vezetett az első gyilkossághoz, ami után az Úr megbélyegezte Kain utódait is (akik szintén nem voltak bűnösök). Hogy Isten miért kivételezett, miért nem tekintte Kain áldozatára, az sosem derül ki. (Egyáltalán, miért tetszett neki az egyik ajándék jobban, mint a másik? Neki aztán semmire nem volt szüksége.)

Az emberek kezdtek szaporodni, Isten ezért 120 esztendőben maximálta az emberi kor legfelső határát. Lányok is születtek, és „az Isten fiai” elvették az ember lányait. (Kik voltak ezek az Isten fiai?)

Aztán az ember bűnei megsokasodtak (nem lehetetlen, hogy ebben az Isten fiainak genetikai öröksége is közrejátszott, hiszen akárhogy is vesszük, ez fajkeveredés volt), az egész emberiséget el kellett pusztítani. Kivéve egyetlen embert és a családját. Noéről megtudjuk, hogy „igaz, tökéletes férfiú vala”, ezért ő kapta a feladatot, hogy az özönvíz során mentse ki a földön lakó állatokat. És mit tett ez a tökéletes férfiú, amikor levonult a víz? Szőlőt kezdett termeszteni, és egy alkalommal úgy berügött, mint a disznó. Meztelenül feküdt a sátrában. Meglátta az egyik fia, és szólt a többieknek, mire azok illendően betakarták. Aki semmi rosszat sem tett, csak látta és szólt, annak utódjait Noé szörnyű átokkal sújtotta. Ez után az igazságtalan átok után Noé a 120 éves határ ellenére összesen 950 évig élhetett.

Szodomát és Gomorrát is a bűnös emberek miatt pusztította el Isten. Szodomában Lót és családja találtatott igaz embernek, de a feleség visszanezett és ezért sóbálvánnyá vált, a két lány pedig később leitatta az apát, hogy tőle támasszanak magot. Ilyeneket ment meg az Úr.

Később kiderül, hogy a gonosz embereket az Úr egyenként is képes levadászni. Így jár például Hér, Júda elsőszülött fia. Vagy Onan, aki az Úr parancsa ellenére nem akart gyereket csinálni a bátyja feleségének (róla nevezték el az onanizálást). Mindkettőt Isten ölte meg, közvetlenül.

A gyermekáldás is Istentől jön, Ő változtat nőket meddővé és meddőket szülőképpé. A vén Sára kételkedik abban, hogy ő is szülhet még, mire Isten azt mondja: „Avagy az Úrnak lehetetlen-é valami?”

Az emberek eredetileg egy nyelvet beszéltek, és összetartottak, de amikor egy égisz toronyt akartak volna építeni, Isten erre is mérgesen reagált. „Nosza szálljunk alá, és zavarjuk ott össze nyelvöket, hogy meg ne értsék egymás beszédét. Az emberek nem értették meg egymást, így nem tudtak dolgozni, és mivel a tolmács szakma még nem fejlődött ki, szétszéledtek. Nem tudjuk, miért nem tetszett Istennek az emberek egysége. Attól biztosan nem kellett félnie, hogy a torony felér az égig, hiszen legalább neki tudnia kellett, hol lakik az Úristen.

Az is örök rejtély a számomra, hogy Isten miért választott ki egyetlen embercsoportot, Ábrahám (illetve Ábrám) nemzetségét, az összes többivel szemben.

Amikor Ábrám Kánaán földjére megy, biztatást kap Istentől: „A te magodnak adom ezt a földet.” Ábrám, istenfélelmében, saját egyetlen fiát is kész feláldozni (egy jelenés nyomán), ami mély benyomást tesz Istenre: „Én magamra esküszöm ... megáldván megáldalak téged, és bőségesen megsokasítom a te magodat, mint az ég csillagait, és mint a fővényt, mely a tenger partján van...”

Akik Isten támogatását bírják, azok is ugyanolyan bűnös emberek, mint a többi, az ószövetségi történetekben az emberi aljasság csaknem minden válfaja előfordul. Elsősorban a kiválasztott népen belül (ez természetes, hiszen az Ószövetség az ő cselekedeteikről szól). Ábrahám például azt hazudja a feleségéről, hogy a húga, mire Gérár királya elviteti a feleséget, de éjjel megjelenik álmában az Isten („Ímé meghalsz az asszonyért, a kit elvettél, holott férjnél van”), azaz nem a hazug, hanem a jóhiszemű felet érné a büntetés. Ugyanez megismétlődik Izsák feleségével. Jákób cselrel veszi el bátyjától az elsőszülötti áldást. Később égis erő lajtorját lát álmában, és Isten neki is azt ígéri: „ezt a földet, a melyen fekszel, neked adom és a te magodnak.”

Jákóbot ugyan Lábán kihasználta (mert Rákhel helyett először Leát adja neki feleségül, és a lefixált 7 év helyett 14 évet kellett dolgoznia, hogy megkaphassa Rákhelt is), de Jákób meggazdagodása (a pettyezett és csíkos vesszőkkel) és eltávozása (a házi bálványok ellopása) sem lehet példa a helyes viselkedésre.

Talán a legbűnösebb cselekedet az, amikor Dinába (Jákób és Lea lányába) szerelmes lesz Khámor fejedelem fia, és erőszakkal teszi a magáévá. Utána hiába kedves hozzá, az apa pedig hiába ajánl velük sógorságot, és hogy egy néppé váljanak (egy megbecstelenített lány feleségül vétele igazán megfelelő kárpótlásnak

tűnik). Jákobék látszólag belemennek ebbe, és azt kérik, hogy minden férfi metéltesse körül magát. Amikor ez megtörténik és a férfiak még a sebeik fájdmájában vannak, „Jákob két fia, Simeon és Lévi, Dinának bátyjai, fegyvert ragadának s bátran a városra ütének, és minden férfit megölének.” (Ennyit a bátorságról.) „Jákob fia a megölteknek esének és feldúlák a várost, mivelhogy megszeplősítették vala az ő hűgokat.” És mit tesz erre az égbekiáltó bűnre Isten? Megáldja Jákobot.

Amikor a zsidók kimenekülnének Egyiptomból, a fáraó nem akarja őket elengedni. Ekkor jön a tíz csapás. Szegény fáraó már hajlana, de „az Úr megkeményíté a Faraó szívet”. Miért? Hogy ismét lesújthasson rá. Ahogy ez le van írva, az már-már egy szadista isten szórakozása. (Arról nem is beszélve, hogy a fáraó viselkedéséért hogyan bűnhődhet egy egész nép.) A tizedik csapás során minden elsőszülött meghal. (Kínosan hasonlít ez Heródes gyermekgyilkosságaira az Újszövetségben. Ha a módszer ugyanaz, nem lehet, hogy ugyanaz az ötletadó?)

Sorolhatnám még napestig az erkölcsileg megkérdőjelezhető eseteket, de azt hiszem, ennyi is elég. Az Ószövetség történetei alapján úgy tűnik, Isten nem jóindulatú, nem jóságos, mindenekelőtt a saját hatalmát szereti. Igazságtalan: a jókat bünteti, a hamisakat felmagszta. Jézusnak kellett eljönnie ahhoz,

hogy tisztelni tudjunk valakit. (Talán a keresztény egyháznak élesebben el lehetett volna határolódnia az Ószövetségtől. Az Ószövetség mindenekelőtt egy nép saját eredetmondája, és a Tízparancsolaton kívül alig van benne értékelhető pozitív erkölcsi tanítás.)

Mi szükség van a Pokolra?

Az Ószövetségben még nincs kifejezett Pokol, csak utalások és látomások a másvilágról. Az emberek bűneit Jahve már itt a földön, sajátkezűleg és lehetőleg azonnal megtorolja (kiűzés a Paradicsomból, az özönvíz, az egyiptomi tíz csapás, számos nép kiirtása stb.). A Poklot igazából a mindenkit szerető Jézus találta fel, és utána készségesen átvette Mohamed, a könyörületes Allah prófétája.

De miért van egyáltalán szükség a Pokolra? Nem elég az erényes életre buzdítás a földön, esetleg némi túlvilági jutalom?

Van egy olyan érzésem, hogy a nem megfelelő élet miatti büntetés részletes leírása tulajdonképpen a szerzők szadizmusának kifejeződése. A saját fantáziájukban meglévő gonoszságot vetítik ki egy olyan helyre, ahol mindez szabadon megvalósulhat. Természetesen indokolt esetben.

Azzal van bajom, hogy ez az indokolt eset nagyon könnyen bekövetkezhet. A kereszténységénél és az iszlámban is tűzbe kerül az, aki nem hisz Istenben, illetve Allahban. Hiába élt egyébként makulátlanul, a hitetlenség önmagában elég a hosszan tartó szenvedéshez.

A kereszténységénél az Utolsó ítélet során Jézus a balra állóknak (akik nem voltak elég

jók) azt mondja: „Távozzatok tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre” (Máté 25:41).

A szörnyűségek János jelenéseiben bontakoznak ki teljességükben. A második pecsét feltörése után a veres lovon ülő lovasnak megadatik, „hogy a békességet elvegye a földről, és hogy az emberek egymást öljék”. A negyedik pecsét feltörése után a sárga lovon ülő lovas „neve halál”, „és adatik annak hatalom a földnek negyedrészen, hogy öljenek fegyverrel és éhséggel”. A hatodik pecsét felnyitása után „nagy földindulás lőn, és a nap feketévé lőn, mint a szőrzsák, és a hold egészen olyan lőn, mint a vér”, „és az ég csillagai a földre hullának”. A hetedik pecsét felbontása után hét angyal kezd trombitálni. Az első angyal „trombitála, és lőn jégeső és tűz, vérrel elegy, és vetteték a földre, és a földnek harmadrésze megége, és az élőfáknak harmadrésze megége, és minden zöldelő fű megége”. A második angyal trombitaszavára „egy tűzzel égő nagy hegy vetteték a tengerbe, és a tengernek harmadrésze vérré lőn, és meghala a tengerben lévő teremtett állatoknak harmadrésze...” A harmadik angyal trombitaszavára „leesék az égről egy nagy csillag, égve, mint a fáklya, és esék a folyóvizeknek harmadrészére, és a vizek forrásaira.” Azután a negyedik angyal trombitálására „megvereték a napnak harmadrésze, és a holdnak harmadrésze, és a csillagoknak harmadrésze...” „Az ötödik angyal is trombitált, és látám, hogy egy csillag esett le az égről a

földre...” „Ez a csillag megnyitja a mélység kútját, amelyből füst jön fel, „a füstből pedig sáskák jövének ki a földre”. A hatodik trombitaszó hatására „eloldaték azért a négy angyal, aki el vala készítve az órára és napra és hónapra és esztendőre, hogy megölje az emberek harmadrészét.” (Jelenések 5-11).

Allah is azért bünteti az embereket, mert nem hisznek, esetleg hittek, de elbizonytalanodtak. „Hát hisztek a Könyv [a Tóra] egy részében, és nem hisztek a másokban? Hát mi más lehetne a fizetsége azoknak, akik ezt teszitek közületek, mint megaláztatás az evilági életben, és a Feltámadás Napján a legszigorúbb kínzásba lesztek küldve.” (2. szúra, 85. ája.) „És aki nem hisz, annak élvezeteket biztosítok egy kis ideig, aztán a Tűz büntetésébe fogom kényszeríteni.” (2. szúra, 126. ája.) „De azok, akik tagadják a Mi ajáinkat, és fennhéjázók velük szemben, azok a Tűz társai, benne fognak időzni örökké.” (7:36) „A Pokol lesz az ágyuk, és takarók lesznek rajtuk [tűzből]. Így fizetünk meg a bűnösöknek.” (7:41) (Figyelemreméltó a többes szám használata. Vajon kik segítenek Allahnak?) „Aki nem hisz Allahban, miután már hitt..., rajtuk Allah haragja van, és hatalmas büntetés jár nekik.” (16:106) A Tűzben „a bűnösöket benne hagyjuk, a térdükön állva”. (19:72) „Egyetlen város sem hitt előttük, amelyet elpusztítottunk” (21:6).

A bűnösök jajgattak. „Aztán a kiáltásuk nem szűnt meg addig, amíg olyanná nem tettük őket, mint a learatott mező” (21:15) „De azoknak, akik hitetlenek, tűzből lesz ruha szabva. Forró vizet öntenek majd a fejükre, ami elolvasztja majd azt, ami a hasukban van, és a bőrüket. És horgas vasrudak vannak számukra.” (22:19-21) Aki Allah mellett más istenekhez is fohászkodik: „A büntetés meg lesz duplázva neki a Feltámadás Napján, és abban fog lakozni örökké, megalázva.” (25:68-69) (Itt az az érdekes, hogy a más, valójában nem létező istenekhez való fohászkodás semmi kárt nem okoz. Akkor mivégre ez a szörnyű büntetés?)

A hitetlenek a Pokoltűz fenekén növénygyümölcséből fognak enni, ami „olyan, mintha a sátánok feje lenne”, „aztán pedig forró víz keverékét kapják. Aztán a Pokoltűzbe lesz visszatérésük.” (37:63-68)

A jutalom és a büntetés dichotómiája erősíteni hivatott a próféta szerinti helyes út kiválasztásának motivációját. Egyben azt is jelzi, hogy enélkül sokan megmaradnának a bűnben.

Szerintem pedig csak a gyenge erkölcsi tanításnak van szüksége ijesztgetésre. Jónak lenni önmagában is jó. Ezen a világon is. Ezt a mentalitást kellene erősíteni.

Jézus tanításáról

Én ateista vagyok. De nem istentagadó. (Akkor talán inkább agnosztikus?) Hogyan is tagadhatnám azt, amiről semmit sem tudok? Nem hiszek Istenben, mint ahogy sok másban sem. A saját hitetlenségemben sem. De Jézusban hiszek, és sok mindenben követem. Jézus emberként létezett és a tanításai ma is érvényesek. Szeretni kell az embertársainkat. A szeretet sok sebet begyógyít, a szeretetben éljük ki igazán emberi mivoltunkat. És ahogy Jézus azt mondta, hogy nem annak kell adni, akitől tudjuk, hogy úgyis visszakapjuk, hiszen az csak kölcsönszerződés, gazdasági ügylet lenne, azért sem érdemes adni, hogy majd a mennyekben megkapjuk érte a jutalmunkat. Azért kell adni, mert adni jó. Azért kell szeretni, mert szeretni jó. A szeretet jutalma önmagában, a cselekedetben van.

Hogy Jézus Isten fia volt-e vagy próféta (mint ahogy a muszlimok gondolják), esetleg csak egy az emberek közül, az számomra lényegtelen. A tanítása a fontos. Az is lehet, hogy Jézus nem a kínhalálával váltotta meg a világot, hanem a szeretet adománya által. Ha szeretünk, nem kárhozunk el. Ahogy a pokol sem a halálunk után vár ránk, hanem már itt, a földön. Mert a pokol is mi vagyunk. Ha rosszul gazdálkodunk a szeretet adományával.

A muszlimok nem Jézust tagadják (őt Allah küldöttjének tekintik), csak azt utasítják el, hogy Jézust Allah mellé emeljük, és azt állítsuk, hogy ő Allah fia (ezt ők „társításnak” nevezik). A muszlimokat meg lehet győzni arról, hogy Jézus tanítása a szeretetről rájuk is érvényes, nekik is szól. A szívükben elfér Jézus, a szeretet prófétája, aki Allah akaratát tolmácsolta, és emellett nyugodtan gondolhatják a keresztények szentháromság-tanáról, hogy az csak egy naiv tévedés.

Hiszek a szeretetben. A gonoszban viszont nem hiszek. A gonosznak gonosz lenne a jutalma, ezt pedig mindenki igyekszik elkerülni. Aki nem tud aktívan szeretni, az még nem gonosz, csak nem jó. Mert még nem tudja, hogy a szeretet révén mekkora pozitív energiának van a birtokában. A jó tetteinkkel növeljük mások örömét, az pedig visszahat ránk. Minden konfliktusban, minden érdek-ütközésnél feltehetjük a kérdést: hogy lehetne ezt szeretettel, odafigyeléssel, egymás érdekeinek tiszteletben tartásával megoldani? Mindig figyelembe kell vennünk, hogy a döntéseink örömet vagy bánatot okoznak-e embertársainknak. Mert ha örömet, az nekünk is jó, akkor később majd ők is örömet okoznak nekünk és másoknak.

Mert fájdalmas lenne a jót rosszal fizetni vissza. A velünk született lelkiismeretet csak átmenetileg némíthatjuk el, ehhez sok energiát kell elpazarolnunk, és a végén minden meg-

világosodik. Az öröm viszont örömet teremt. Itt, a földön, a közvetlen környezetünkben.

Jézus egy gutaütöttnek azt mondta, hogy „megbocsáttattak a te bűneid”. És ettől az meggyógyult. Bár a történet nyilván nem szó szerint értendő, az igaz, hogy ha nem úgy tekintünk magunkra mint javíthatatlan bűnösökre, hanem a megtisztulásra törekszünk, sok testi bajt is elkerülhetünk és megkönnyíthetjük a gyógyulást.

Ha adunk egy falatot egy éhezőnek, ha adunk egy takarót a hajléktalannak, ha védelmet adunk a menekülőnek, ha rámosolygunk arra, akinek szomorú az arca, ha megpróbáljuk kibékíteni az egymással veszekedőket, akkor mi is hozzájárulhatunk ahhoz, hogy a világ jobb legyen. Ehhez megvan a hatalmunk. És Jézustól kaptunk támogatást.

Sok olyan helyzet van, amiben dönthetünk a jó és a rossz között. Tolakodunk, vagy előre engedünk valakit a járműre való felszállásnál? A szemetet a szemétgyűjtőbe dobjuk, vagy melléje? A buszon felejtett tárgyakat leadjuk a buszvezetőnek, vagy eltesszük magunknak? Ha valaki haragosan beszél, vitába bocsátkozunk vele, vagy megpróbáljuk megbékíteni? Segítünk-e egy vak embernek, vagy rohanunk tovább? Egyetlen jó tettel nem váltjuk meg a világot és magunkat sem, de attól az egy pici cselekedettől is javul a jó és rossz mérlege. A legkisebb dolog, amit tehetünk, hogy segítséget

kérünk másoktól. Ezzel lehetőséget adunk nekik, hogy jók lehessenek. Ha fáradt vagy, és nincs ülőhely, kérj! Nem biztos, hogy adatik, de aki átadja az ülőhelyét, az egy kicsivel jobban fogja érezni magát a saját jó cselekedetétől. És mosolyogva kell megköszönni. Semmibe sem kerül, de a jó kérése és megadása máris összeköt két embert.

Vannak olyan hatalmasságok, akik visszaélnék Jézus nevével és pont az ellenkezőjét teszik, mint amire a kereszténység tanít. Akik gyűlölködést hirdetnek, tagadják a szolidaritás parancsát, megtagadják a szenvedőktől a kenyeret és a jó szót. Ők a kereszténység ellenségei, az újkori farizeusok. De Jézus szellemében őket is szeretnünk kell, csöndes szóval, magyarázattal, és a megtámadottak mellé állva. Előfordulhat, hogy ártanak nekünk, de minél nyilvánvalóbb a tetteik nem keresztény volta, annál nagyobb lesz a szomorúságuk később. Mert hosszú távon nem lehet senki rossz, a saját rossz tetteinket nagyon nehéz elviselni. Ne féljünk hát kiállni a jó mellett, a rossz ellen, mert mi is részei vagyunk az egyensúlynak.

Sok ateistát az tart vissza a keresztényi viselkedéstől, hogy úgy vélik, hinniük kell a mítoszban is. Nem muszáj hinniük. A kereszténységet nem hinni kell elsősorban, hanem élni. És az a mozgalmár, aki valóban a többiekért harcol, ugyanúgy lehet keresztény,

mint aki keresztet vet a templomban. Bizom benne (ateistaként naná, hogy bizom), hogy a végső elszámolásnál elnézi nekem Isten, hogy nem hittem benne.

Isten és vallás

Sok isten van és sok vallás. De ha egy mindenható istenben hiszünk, akkor csak ugyanabban az egyetlen, közös istenben hiszünk (mert nem lehet több mindenható isten egyszerre). Itt azonban mindjárt beleütközünk egy fogas kérdésbe. Miből gondoljuk, hogy egyáltalán van isten?

Egyetlen isteni lény sem nyilvánította ki magát közvetlenül, mindig csak látomásokon, hallucinációkon keresztül szólt hozzánk. Még-hozzá többnyire nem is közvetlenül a hívókhöz szólt, hanem valamely prófétahoz, nekünk pedig már az illető próféta közvetítette Isten szavait és elgondolásait. A próféták pedig emberek voltak, tévedhettek. És nem egyféleképpen interpretálták az isteni akaratot. (Ha a parancsolatok mind Istentől származnának, Ő nem sugallhatta azokat másként és másként.)

Ha a keresztény vonalon megyünk vissza, akkor Mózes volt az első, aki közvetítette a Teremtő szándékát és parancsolatait. A keresztények Jézust tekintik a legnagyobb új próféta-nak. Míg Mózes esetében az isteni üzenet csak egy széttört eredeti kőtábla után újraírt Törvény volt (és számos jelenés, amelyeknek kevés tanújuk akadt), Jézussal égi szózat tudatta (lefelől a Jordánban való megkeresztelkedéskor), hogy Isten őt tekinti a fiának. Az az

Újtestamentum alapján is kérdéses, hogy mi alapján támadt Jézusnak az a gondolata, hogy ő nemcsak Isten fia, hanem maga is isten. (János evangéliuma 8. részének 58. versében azt mondja: „Mielőtt Ábrahám lett, én vagyok.” Később pedig, a 10. rész 30. versében még tovább megy: „Én és az Atya egy vagyunk.” Vajon miből vonta le Jézus ezt a következtetést? Ha ez a „társítás” (hogy Isten maga mellé veszi Jézust, illetve hogy Ő eleve Isten fia) nem lenne, a muszlimoknak semmi bajuk sem lenne az Evangéliummal.

A muszlimok szerint ugyanis a séma egyszerű: van Allah, és voltak a próféták, akiket ő küldött a földre, különböző időkben és különböző üzenetekkel. (Így Jézus próféta küldetése is megmagyarázható. Ráadásul az iszlám vallás szerint Allah az utolsó pillanatban kicserélte Jézust egy valódi bűnözővel, így mentette meg a keresztre feszítéstől.) A Kegyes Koránból sem derül ki azonban, hogy Allah hogyan választ ki egy prófétát. (És az sincs kizárva, hogy később még más prófétákat is küld majd a Földre. Hiszen erről Mohamed még nem tudhat, ez mindig később derül ki.)

És valóban, jöttek a mormonok (akik számára még az „igazi” Jézus üzenetét tolmácsolták az angyalok, egy azóta elveszett aranylemezen).

Jehova Tanúi szintén hisznek Jézusban mint a megváltóban, de nem gondolják, hogy ő

egy lenne Istennel. (Érdekes lenne az ő vitájuk a muszlimokkal. Mik az egyezések és mik a különbségek? Feloldhatók-e ezek?)

Annyi istenkép és interpretáció, amennyi egyház. (És a keleti, nem zsidó gyökerű vallásokról még nem is beszéltünk.) Lehetséges, hogy mindegyik közvetítőnek igaza van? Nem lehetséges, mivel ezek néhány fontos kérdésben ellentmondanak egymásnak. És az lehetséges, hogy egyiküknek sincs igaza? Az bizony lehetséges. Mert a mi emberi természetünk, az emberi tehetségünk nem elegendő ahhoz, hogy interpretáljuk a feltételezett Istent. Arra hajlok, hogy ha van Isten, az ember, a maga korlátozott elméjével, nem értheti meg.

Akkor hát mit tehetünk? Két megközelítési módot ajánlok. Az egyik a relativizmus. Tekinthetünk úgy a vallásokra, mint feltételezésekre.

Feltételezhetjük, hogy Isten személyesen nyomon követi a sorsunkat, de azt is lehetségesnek tartjuk, hogy tőlünk várja a saját problémáink megoldását (a Tőle kapott képességeinket felhasználva). Lehetséges, hogy szereti az áldozat égbe szálló füstjét, de az is lehetséges, hogy ezt csak mi találtuk ki (illetve a próféta félreértett valamit). Lehetséges, hogy nem tűri, ha idegen isteneket bálványozunk, de az is lehetséges, hogy csak nevet a tévelygésünkön. Egyáltalán, az az istenkép, amit a Biblia elénk tár, nagyon emberközpontú, azt mutatja meg, milyenek lennénk mi, emberek,

ha mi lennénk az Isten. Azt hinni a Mindenhatótól, hogy féltékeny más – valójában nem is létező – istenekre, már maga is istenkáromlás.

A másik megközelítési mód a gyakorlat szűrőjének alkalmazása. Isten semmiképp sem akarhatja, hogy a teremtményei egymásnak essenek. Az tehát biztosan nem igazi vallás, amelyiknek a nevében a másik hit híveit meg kell semmisíteni. Mindazokat az utalásokat, amelyek erre biztatnak, tévedésnek, félreértelmezésnek kell minősítenünk. Az Úr Isten nem hagyhatta jóvá, hogy a zsidók más népeket kardélre hányjanak, és Ő maga sem végezhetette el a piszkos munkát. Jézus sem szánhatta a benne nem hívőket pokolra (hiszen ez ellentmondott volna azzal a tanítással, hogy a bűnösöket, az ellenségeinket is szeretnünk kell). A keresztényeket hitetlennek gondoló muszlimok hite sem lehet az egyetlen interpretáció. Az ilyen elképzelések csak a hamis írástudóktól, a félremagyarázóktól, olyan emberektől származhattak, akik nem értették meg Isten szándékait. Az, hogy valaki naponta hányszor imádkozik és milyen irányban, vagy hogy mikor mit nem ehet, nem érintheti az Isten és ember kapcsolatát. Ezek mind külsődleges dolgok. Mit érdeklí a mindenható Istent az, hogy a templomban van-e a fejünkön kalap, vagy hogy levetettük-e a cipőnket! Ezek a formai szabályok valószínűleg csak azért vannak, hogy kívülről meg lehessen ítélni egy ember viszo-

nyát a valláshoz. Miközben ember és Isten viszonya a lélekben dől el.

Az igazi hit a történelem folyamán eltorzult. A keresztes háborúk, a vallásháborúk, az eretnekek üldözése biztosan ilyen torzulások voltak, hiszen ellentmondanak Jézus tanításainak. Ugyanilyen torzulás az úgynevezett „radikális” iszlamisták merénylethulláma és kegyetlenkedése (akár keresztényeket, akár az iszlám egy másik irányzatának híveit érinti). Isten nem akarhatja, hogy az általa alkotott embereket bárki is elpusztítsa.

Ha ezeket a követelményeket a gyakorlat szűrőjén keresztül vizsgáljuk meg, találunk néhány olyan közös pontot, amelyet anélkül is könnyen betarthatunk, hogy választanunk kellene a vallási irányzatok között. Ha szeretjük a másik embert, ha megbocsájtok az ellenünk vétkezőknek, ha segítjük a szegényeket és az elesetteket, ha gyógyítjuk a betegeket, vigasztaljuk azokat, akik elbizonytalanodtak, kerüljük a hivalkodást, nem veszünk el semmit másoktól, ami nem a miénk, akkor egyik vallás fontos parancsolatai ellen sem vétünk.

Az olyan követelmények teljesítése másodlagos, hogy például szombatnapon ne végezzünk munkát. Kinek ártunk vele? Ha pénteken húst eszünk, ha zsidóként vagy muszlimként sertéshúst is fogyasztunk, legfeljebb a koleszterinszintünk bánja. A böjtölésnek lehetnek egészségi előnyei, de az ilyen apróságok csakis hide-

gen hagyhatják a mindenható Istent. Ugyanez vonatkozik a körülméletésre (amit már Jézus, és nyomában Szent Pál is feleslegesnek tartott). Kiderült, hogy bizonyos fertőzések veszélyét csökkenti az előbőr eltávolítása, de ez nem vallási, hanem orvosi kérdés.

Amikor feltételezzük, hogy az Úrnak örömet okoz az áldozat égbe szálló füstje, akkor emberi természetet tulajdonítunk neki. Miért is törődne a Mindenható a mi áldozatunkkal? Hiszen minden az Ővé. Az áldozathozatal készsége jót tesz a lelkünknek (mert gyakoroljuk a tulajdonunkról való lemondás készségét, amire máskor is szükségünk van), de egy legfelsőbb lényt ez nem érdekelheti.

Ha Istennek olyan hatalmat tulajdonítunk, hogy világokat teremthet és pusztíthat el, akkor hogyan hihetünk abban, hogy figyel ránk, meghallgatja imáinkat? Én ezt egyáltalán nem tekintem evidensnek. Lehet imádkozni, imádkozás közben legalább a saját céljainkat tisztázni tudjuk, és erőt is meríthetünk belőle, de aligha ésszerű mindent Istentől várni. Elsősorban saját magunkat kell megmentenünk, illetve kérhetjük és igénybe vehetjük a többi ember segítségét. Bár nyilvánvalóan nem tudjuk követni Isten gondolatmenetét, azon sokan elgondolkodtunk, hogy miért nem jelenik meg személyesen előttünk. Miért csak közvetítőkön keresztül kommunikál? Nem lenne sokkal hatékonyabb közvetlenül egy nagyobb tömeg

előtt megjelenni és óvni bennünket a helytelen cselekedetektől és gondolatoktól? Akkor valószínűleg egyből megjavulnánk, azok is, akik nem bírnak a rossz késztetéseikkel, de hisznek (például a maffia tagjai).

Ha Isten azt akarja, hogy az emberek jók legyenek, akkor ezt megmondhatná közvetlenül is. Ha azt akarja, hogy magunktól legyünk jók, akkor pedig ne ijesztgessen a pokollal. A két dolog ellentmond egymásnak, legalábbis az emberi logika szerint. Arról nem is beszélve, hogy mit ér, ha csak félelemből vagyunk jók.

Jónak lenni jó. Önmagában jó. Ha jót teszünk másokkal, nagyobb az esélyünk, hogy mások is jók tegyenek velünk. Ha nem teszünk olyat a felebarátainkkal, amit nem akarunk, hogy ők tegyenek velünk, akkor nagyobb a valószínűsége, hogy nem is fognak. A legtöbb rossz cselekedet rosszhiszeműségből és félelemből történik.

Az egyes vallások részét képezik az emberiség tudati világának, de én remélem, hogy ez a sokféle hit egyszer eggyé válik, és a sokféle mítosz helyett a közös értékek fognak érvényesülni. Ha Isten van, Ő sem akarhat mást. Ha Isten van, nem ellenezheti, hogy a fenti gondolataimat leírjam. Elvégre Tőle kaptam az eszemet.

Milyen a másvilág?

Karinthy Frigyes „Mennyei riportját” olvasom, és töprengeni kezdtem a kérdésem.

Az emberek, beleértve a próféta-embereket (például Jézust és Mohamedet) is, úgy gondolták el a túlvilágot, mint a földi élet kiterjesztését. Ami örök és változatlan. A mennyország a jó lelkek lakóhelye, a pokol pedig a gonoszoké (némi átjárással a purgatóriumon keresztül). De ha az itteni világunk véges, a másvilág pedig végtelen, örökké tartó, akkor miért képzeljük, hogy a halál előtti életünknek bármi jelentősége lehet odaát?

Nem az lenne logikus, hogy az ittenit csak bevezetésnek, afféle bemelegítésnek, előfutamnak fognánk fel, és az igazi életünk csak a halál után kezdődik?

Ha fenntartjuk elképzelésünket a duális utóéletéről, akkor is az lenne logikus, hogy ha a gonoszok megjavulnak, akkor bebocsájtást nyernek a mennyországba (minden tisztítóűz nélkül), ha pedig a jók romlanak el, akkor kerülnek a pokolba.

De miért is romlanának el? Mitől romlanának el? A mennyországban a feltételezések szerint minden tökéletes, harmonikus, örömteli, a jóban (ahogy a kommunista jóslatok már az evilági életre is célul tűzték ki) mindenki

egyformán részesedik. A bűnözésre sem akarat, sem alkalom nincs. A lelkek örökké élnek, nem lehet őket meggyilkolni. Nincs magánvagyon, amit el lehetne rabolni. Nincs testük, amivel bujálkodhatnának, és ráadásul mindenki mindenkit szeret. (Egy ilyen mennyország a bűnözők számára maga lenne a pokol.)

Ha létezik túlvilág, az csak pozitív lehet. Másfajta, büntető jellegű túlvilágnak egyszerűen nincs értelme. Ugyan melyik ördög akar na bűnösöket főzni odalent, amikor ők is örök boldogságban élhetnének odafent?

Akkor hát honnan ered a pokol képze? Nagyon is ebből az itteni világból. Az uralkodók engedelmes alattvalókat akarnak maguknak, akiket lelkesít a mennyország ábrándja és féken tart a pokoltól való félelem. Az egyházak ezt az igényt elégítik ki. A pápa nem Isten földi helytartója, hanem a földi hatalmak égi kiszolgálója.

Akárhogy is élünk, szépen vagy csúnyán, egyformán a túlvilágra kerülünk, és csak az örömcentrikus túlvilágnak van jogosultsága. Isten igazságos, de nem lehet szadista. A bűnösöket sem büntetheti, pláne nem örökké.

Istennel vagy Isten nélkül?

A vallások nagy segítséget, lelki támaszt nyújtanak a gyöngéknek, ezért nagy társadalmi hasznuk is van. Másrészt egymás ellen fordítják az egyébként jóindulatú embereket, hiszen hogy lehet, hogy az a másik egy másik Istenben hisz, esetleg más felekezetben, és ha életben hagyom, akkor a mi embereinket is megrontja?

A vallások negatív hatása ellen a vallástalanság segíthet, hiszen ha nem egy Isten igazgatja a világot, akkor mi vagyunk felelősek a tetteinkért, nekünk kell a bajokat leküzdeni. Az ateisták is küzdenek egymás ellen, hiszen a vallásháborúk mögött is emberi önzés, hatalomvágy, kapzsiság áll, de legalább nem hivatkozhatnak Istenre. Az Isten nélküli humanizmus mindenesetre alkalmasabb alap az emberek közötti konfliktusok megoldására, mint a „mi istenünkre” való hivatkozás.

Van azonban egy köztes megoldás is. Képzeljük el, hogy Isten létezik (hiszen nemcsak bizonyítani nem tudjuk a létét, de cáfolni sem), viszont megismerhetetlen. Mivel nálunk sokkal hatalmasabb, nem árt jóban lenni vele. A magunk módján. Mindegy neki, hogy keletre fordulva imádkozunk vagy az ég felé fordulva, van-e a fejünkön kalap vagy nincs, van-e a lábunkon cipő vagy mezítláb lépünk a hajlékába. Isten, ha van, akkor sem a templomban

van, hanem a szívünkben. Azt is meghallja, amit ki sem mondunk.

Az étkezési parancsolatoknak sincs már értelmük, azokat a papok (jobb esetben a próféták) találták ki, mégpedig egy olyan időszakban, amikor még nem ismerték az élelmiszer-egészségügyi szabályokat. Az étel táplálék. Mindenfajta étel. És ha kevés van belőle, akkor az ember nem válogathat.

Böjtölhetünk is, hiszen a szervezetet nem árt időnként méregteleníteni. De hogy ez pénteken történik vagy a Ramadán hónapjában, éjszaka vagy nappal, az nem érdekli Istent. Nem érdekelheti. Milyen Isten lenne az, aki fennakad ilyen apróságokon?

Vallás nélkül könnyebb lenne az élet. A betegségeinkből való kilábaláshoz orvos kell, nem pap vagy varázsló. Az azonban valószínű, hogy a gyógyuláshoz a lélek békéje is hozzájárul, de ezt az állapotot vallás nélkül is elérhetjük. Ha megbocsátunk azoknak, akik ellenünk vétettek. És magunknak is megbocsátunk mindazért, amit tévedésből vagy pillanatnyi indulatból tettünk.

Isten biztosan megbocsát.

Ki volt Mózes?

Ki volt Mózes? Hogy Jézus valós személy lehetett, azt a mondásainak újszerűségéből gondolhatjuk. De a Tízparancsolat eredeti verzióját is csak egy személy találhatta ki (jóllehet felhasználhatott néhány korábbi hagyományt, például Hamurapi babiloni uralkodó törvényeit). Mózes (vagy az ő nevében író személy) foglalhatta egységes keretbe a teremtés történetét, a vízözön-legendát és a zsidó nép őstörténetét. Hogy valós személyről van szó, azt például az a mondás is elárulja, hogy az Úr a kilétét firtató kérdésre azt válaszolja, hogy „vagyok, aki vagyok”. Ez kifejezetten irodalmi megoldás.

Számomra nagyon homályos a bűnbeesés története. Megmagyarázza az emberi lét nyomorúságát, de a tudás almájába való beleharapás mint szörnyű bűn nem nagyon illik bele a zsidó mentalitásba, amely – gondolom – már az ókorban is díjazta a tudást és a problémák eszes megoldását.

(Egy példa: Jákob a vesszőivel éri el, hogy a legeltetett juhok tarka borjakat elljenek.) És az Ótestamentumban a Paradicsomban elkövetett bűn még csak időzített bombaként húzódik meg, amely majd a kereszténység eredendő (és az emberről levakarhatatlan) bűnről szóló tanításaként robban fel. A katolikus egyház

ekkor fordult szembe először Jézus szellemeivel. Ő a megbocsátást és a szeretet hangsúlyozta, az egyház pedig a bűnösséget és a vezeklést. (Az egyház később teljesen elvesztette krisztusi arculatát, amikor a királyokra és főurakra támaszkodott, és reakciós szervezetté vált. Az eredeti jézusi tanításokhoz való visszatérési kísérleteket sokáig eretnekségként bélyegezték meg, és a klérus még most is nagyon megnehezíti, hogy visszajussunk Jézushoz. (Egyedüli kivétel Ferenc pápa, a katolikus egyház Gorbacsovja. Az alsóbb egyházi szervezetek azonban szeretnék kivetni maguk közül.)

Mózes kétségkívül létező személy volt, aki feltalálta a zsidó vallást, és ő (vagy inkább egy általa vezetett munkaközösség) írta meg a küldetéséhez szükséges mitológiai hátteret. Új vallást nem tud kitalálni egy nép, csak egy erős akaratú ember. (A görög és egyéb mondák csupán történetek, amelyek lazán kapcsolódnak egymáshoz, de az egyik történet inspirálhatott egy másikat, miközben nem alakult ki egy rögzített és törvényekkel is szabályozott rendszer.)

Mohamed is egy Jézushoz hasonló próféta volt és élő személy. Ő megpróbálta visszafordítani Jézus tanításait a mózesi szigorúsághoz. Annyira sikerült neki „zsidósítani” az Ószövetséget, hogy nem is értem, egyáltalán miért építette be a saját rendszerébe Jézust, mint Allah egyik prófétáját. És azt sem értem, hogy

miért olyan ellenséges a zsidókkal szemben. A két nép (a zsidó és az arab) testvérnép, akik jól megférhettek volna egymás mellett. Ami a muszlim vallásban új a mózesivel szemben, az az univerzalizmus: bárki lehet muszlim, nem csak a zsidók. Ez a jézusi eszme felhasználása, és a zsidó vallás itt veszítette el a csatát, mivel görcsösen ragaszkodott a származás tisztaságához. (Amit aztán, ironikus módon, a nemzeti szocializmus utánozott le, az árja származás megszüntethetetlenségének tételével.)

Zavaros történetek ezek. Ideje lenne egy univerzális vallást teremteni, amely minden vallás értékes elemeit átveszi és egyiket sem állítja szemben a másikkal.

A zsidó Jézus és a vallások közeledése

Heller Ágnes a zsidó Jézus feltámadásáról szóló könyvében abban látja a zsidó és a keresztény vallás kibékülési folyamatának okát, hogy a vallások mára elveszítették világmagyarázó jellegüket, és hogy a kereszténységnek sem szüksége, sem ereje nincs már a zsidókkal való szembefordulásra. Ugyanakkor a zsidók számára is csökkent a kereszténység elutasításának igénye. Így remény van rá, hogy 2000 év után végre közeledjenek egymáshoz: a zsidók lehetségesnek tartásák, hogy Jézus valóban élt, a keresztények pedig, hogy Jézus a tanításaiban is a zsidó keretek között maradt, legfeljebb egy kissé radikálisabban újíttotta meg a zsidó vallást, mint mások. A szerző úgy véli, hogy közeledünk egy „új hellenizmus” felé, amennyiben mindegyik vallás lemond kizárólagosságáról, ami az egyetlen esély a saját túlélésére is. Ez az ökumenikus szemlélet megkönnyíti a vallások közötti párbeszédet, miközben mindegyikük visszahúzódik a saját hitbéli lényegébe.

Nekem ez az érvelés szimpatikus, de a magam részéről ésszerűbb megközelítésnek gondolom a vallások relativizálását. Azon az alapon, hogy ha ugyanannak az Istennek a

szándékait közvetítik (a judaizmus, a kereszténység és az iszlám), akkor a három vallásalapító próféta (Mózes, Jézus és Mohamed) nem közvetítheti azt három eltérő módon. Elvégre a három istenkép ugyanarra a teremtőre vonatkozik. Ha pedig ez így van, akkor egyik vallást sem vehetjük igazán komolyan, mind a három csupán egy lehetőség, egy feltételezés. És hogy melyik az igazabb a másik kettőnél, azt nem tudhatjuk. Nincs rá mércénk. Az viszont könnyen lehet, hogy mindhárom vallás téves. Ezért negyediknek ide vehetjük az ateizmust is (a humanista formájában). Azzal, hogy az ateizmusra sincs megcáfolhatatlan bizonyíték, csupán az egyértelmű istenbizonyítékok hiányára támaszkodik.

Ezért tehát én azt javaslom, hogy mindegyik vallást tekintsük hipotézisnek, az ateizmust pedig az antihipotézisnek. Ily módon kikerülhetjük az egyes vallások igazságának kérdését. Ugyanoda jutunk, mint Heller Ágnes (és az általa tolmácsolt gondolkodók), azaz a vallások egyenrangúságához és a közös értékek hangsúlyozásához, de a hiány szintjén. Nem azt állítjuk, hogy mindegyik igaz lehet, hanem hogy egyikük igazsága sem meggyőző.

A relativizálás egyik legnyomósabb érve az lehet, hogy ha sokkal nagyobb az esély rá, hogy egy bizonyos vallású szülők gyermekei is ugyanabban a vallásban nőnek fel, azt adják tovább az unokáknak, akkor eleve nem lehet-

séges, hogy az eltérő vallások közül valamelyik igazabb legyen a másiknál, hiszen akkor az egyedülvaló Isten nem túrná el a másik kettőt. A vallások tovább örökítése pedig tény.

Ugyanígy felvethető, hogy ha ma már úgy válogathatunk a sok vallás, egyház és szekta között, mint a szupermarketben, akkor megfordul az egyén és a vallások közötti viszony: mi választunk, és azt, amelyik szimpatikusabb, amelyiknek meggyőzőbb volt a reklámja. Bár az továbbra is eldöntetlen, hogy az Isten teremtette-e az embert, vagy ember teremtett-e magának Istent (én az utóbbira hajlok), az valószínű, hogy Istent a választásunk révén mi tartjuk életben.

A vallásoknak megvan a maguk pszichológiai funkciója, és felteszem, hogy ez a tudomány további fejlődése mellett is megmarad, de hogy hogyan gazdálkodunk a hitünkkel, az tőlünk függ.

Az ateisták abban mások, hogy úgy érzik, nincs szükségük egy legfelsőbb lényre, nélküle is boldogulnak. Egészen az utolsó percig – amikor az ő bátorságuk is gyakorta elillan. De ha az állatoknak emberhez hasonló pszichéje lenne, talán ők is egy földöntúli lényhez fordulnának segítségért.

Az örökkévalóságról

Senki sem él örökké. De ha egy tudós meghal, a gondolatait a könyvei megőrizhetik. Ha a könyvtár kigyullad, néhány egyedi példány még túlélheti a tüzet. (A könyvégetés sokkal inkább gesztus, megfélemlítés, mintsem a könyv tartalmának végleges elpusztítása.) Háborúban is el szokták rejteni a legértékesebb képeket, könyveket, múzeumi tárgyakat.

De lehetnek még nagyobb katasztrófák is. Például kiderül, hogy a Földet egy aszteroida el fogja pusztítani. A legfontosabb művek tartalmát megfelelő adathordozón ki lehet menekíteni. A tudásunk summázatát áttelepíthetjük a Marsra. De jöhet olyan kozmikus esemény is, amely az egész Naprendszert pusztítja el. Akkor megyünk tovább. Repül a gondolatok Noé-bárkája a világűrben, hol ide csapódik, hol oda (a csillagok közötti gravitáció szeszélyének kiszolgáltatva). De egyszer ennek is vége. Valamilyik csillag magához ránthatja és elégetheti, egy fekete lyuk beszippanthatja és szétmorzsolhatja mindazt, ami az emberiség évezredek alatt megteremtett. Ez engem elszomorít.

Nem lehetne a mi tudásunkat valahogy galaktikus „nyelvre” lefordítani? Jelenleg ugyan töménytelen adat érkezik a Földre a világűr mélységeiből, de ez nem tudatos információ. (Sokáig a pulzárokról azt hitték, hogy

az ismétlődő jeleik információt közvetítenek.) De nincs-e vajon valamilyen lehetőség, hogy az ember befolyásolja a töménytelen égitest mozgását, viselkedését, fényességét? Ha sikerülne egy óriási mozgó ködöt létrehozni a Nap körül, nem lehetne-e vele adatokat morzézni? Mint ahogy a tengerészek morzéznek a reflektor síkjának váltogatásával.

Nem lehetne-e beleavatkozni a csillagok felrobbanásába és ezáltal valamiféle információt beikódolni a folyamatba? Nem lehetne a Kuiper-öv tömérdek kisbolygóját valamilyen logika szerint rendezni?

A rádióhullámok (beleértve a televíziós képeket is) határok nélkül terjednek. Bár nekünk a sok száz óriási antenna ellenére sem sikerült még más égitestről származó adást elcsípni, a mi adásainkat mások még foghatják. (Fontosabbnak érzem, hogy ezeket az antennákat adás üzemmódba kapcsoljuk, mint hogy értelmes jelekre vadásszunk. Sürget az idő.)

Ez megy már majd egy évszázada. Igaz, száz év a Világegyetemben nem sokat számít. De egy picurka remény van arra, hogy ha a tudásunk pillanatnyi teljességét ilyen rádióhullámokkal szétsugározzuk, egyszer akad egy civilizáció, amelyik azt értelmezni tudja. Persze előfordulhat, hogy az a civilizáció jóval előttünk jár és mosolyogva olvassa majd a dekódolt üzeneteket. Mintha mi találnánk egy évezredekkel ezelőtt készített feljegyzést arról, hogy a

világot a Hegyi Isten teremtette, és hogy mi mindent kell tennünk azért, hogy megengesszük. Etnográfiailag érdekes lehet, de aligha segíti a mi mai problémáink megoldását.

Az általunk ismert Világegyetem sem él örökké, egyszer el fog tűnni. És akkor a mi tudásunk maradványai is elenyésznek. Addig olyan ez, mint porba írni verseket egymásnak. De végül jön a mindent elsöprő ár. Igazából majd ez fogja jelenti az ember halálát, nem a fizikai megsemmisülése.

TARTALOM

Mándy Gábor	3
Küszködés Istennel	5
VERSEK.....	9
Nagy Ősrobbanás	10
Bivalyok Istene	11
Pokol.....	12
Válasz Istentől.....	13
Hűsz perc apokalipszis	14
Teremtő ima	15
Féreglyuk	16
Krisztusi póz	17
Kártya	18
Ha Isten létezik	19
A pártmunkás imája.....	20
Menny és pokol	21
Csalfa asszony panasza.....	22
Jócelekedetek	23
Noé bárkája.....	24
Adj, Uram... ..	25
Ha én Isten lennék... ..	26
Agyunk rétegei	27
Ige.....	28
Példázat	29
Angyalhaj.....	30
Év végi számvetés.....	31
Előzetes.....	32

Létkérdések.....	33
Krisztusok.....	34
Levél Istenhez, a 68. születésnapomon	35
Morzsa	36
Áldjuk az Istent	37
Mennyei üzenet	38
Húsvét	39
Karácsony előtti naplójegyzet.....	40
Tudjuk a jót	41
Harmónia	42
Karácsony	43
Világvége	44
Mese	45
Porhó	46
Rajzolat	47
Előre elrendeltség.....	48
Sorról sorra	49
A férj imája.....	50
Az aranyos feleség	51
Kis Karácsony	52
Elutazom.....	53
Sírások.....	55
Üzemzavar	56
NOVELLÁK.....	58
A világ teremtése	59
A teremtés hatodik napja.....	60
Ádám és Éva	62
Az Asztronauta.....	72

Lót felesége	76
Lót lányai	78
Izsák	82
Putifárné	83
Szűz Mária	92
Kajafás	99
Pilátus	106
Barabbás	111
Az istentagadó	116
Az utolsó próféta	121
Apokrifosz evangéliuma	126
TÖPRENGÉSEK	144
Istenek és próféták, avagy ember nem interpretálhat istent.....	145
Mikor történt a teremtés?	148
Milyen nemű Isten?	150
Áldozatok	153
Honnan tudták?	157
Isten értékrendje	159
Mi szükség van a Pokolra?	166
Jézus tanításáról	170
Isten és vallás	175
Milyen a másvilág?	182
Istennel vagy Isten nélkül?	184
Ki volt Mózes?	186
A zsidó Jézus és a vallások közeledése.....	189
Az örökkévalóságról.....	192

Van-e Isten?
Ezt ember meg nem mondhatja.
Csak Isten.
Ha van.

ISBN 978-615-81490-3-0